LKA

neprikl|ausoma lietuva

Mr. J. Rudienius
19265 Beaverland
Detroit, Mich. 48
USA.

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LLp(LKA)2828

Montrealis • 1971. VII. 7 • Nr. 1255 LITUANIE INDEPENDANT • INDEPENDENT LITHUANIA • EST. 1941

JAUNIMUI Į TALKĄ

Šis klausimas vis dažniau keliamas ir vis labiau ryškėja. Išties įvairių lietuviškų susitelkimų metu pasigendame gaussnio mūsų jaunosios kartos dalyvavimo. Tuoj subame pulti ir kaltinti tą patį jaunimą, o jei kartais vienur ar kitur matome bent kiek didesnį jaunimo būrį, spaudoje ir tarpusavy su džiaugsmu komentuojame: žiūrėk, kiek daug ir gražaus mūsų jaunimo esama...

Taip, tiesa, kad jo esama nemažai ir tikrai gražaus. Bet kad jiems toli gražu ne visi lietuviškieji renginiai yra patrauklūs ir įdomūs, taip at yra tiesa.

Kita vertus, ar dažnai pisiverčiame pagalvoti ir pasvarstyti, kodėl, būtent, jiems neįdomu ir nepatrauklu saviškių tarpe? Gal, sakykim, mūsų įvairūs minėjimai per ilgi, kasmet to pačio turinio, statiški, su nuolatiniais verkšlenimais ir pagraudenimais — mes raži, nereikšmingi, visi mūsų priešai, visi mus kriaudžia, iš rytų, vakarų ir pietų, niekas mūsų neatjaučia, niekas mūsų nesupranta, niekas nenori padėti... Ar nemaža dalis mūsų visokeriopų programų nėra skirta tik vyresniųjų širdžių pajaudinimui, užmirštant, kad tie metodai tik jau nepatrauks jaunesniųjų dėmesio ir simpatijos, nebent iššauks užuojautą?

Ar neperdaug vis dar akcentuojame praeitį, visai nepalikdami vietos dabarčiai ir ateičiai, t.y., tam, kuo jaunimas šiandien gyvena, tiki, ruošiasi?

Ten kur yra veiksmas, dinamika ir aiškus tikslas, jaunimas nelieka abejingas. Tai labai tiksliai įrodė pereito lapkričio įvykiai. Bet ten, kur matoma ir jaučiama nuolatinė stagnacija, gal ir nereikėtų stebėtis jaunimo nesidomėjimu ir neįsijungimu, kai kada ir nesupratimu. Jau daug kartų įvairūs autoriai siūlė atkreipti didesnį dėmesį į sportą, jį laikydami tinkama priemone patraukti ir pririšti lietuviškąjį jaunimą prie savosios aplinkos. Ta linkme šis tas jau ir daroma, bet prisipažinkime, kad nepakankamai. Sportas dar vis traktuojamas kaip išgelbėtas pamestinukas. Pajėgiam **sutraukti dešimtūkstantinę minią** į dainų ar tautinių šokių šventes (vaje, kiek daug ten jaunimo), ar nebūtų įmanoma panašius tūkstančius sutraukti, tarkime, į lietuviškojo jaunimo sporto šventę-olimpijadą? Kalbomis, paskaitomis ir pamokymais su agitaciniu ar propagandiniu pamušalu sužavėsime ne tūkstančius, gal net ne šimtus, bet tik dešimtis jaunimo atstovų.

Ruošiamės antrajam pasaulio jaunimo kongresui, laiko jau tiek maža, bet ar jau išryškintos visos to susitelkimo detalės? Ar jis bus tik pirmojo kongreso pasikartojimas, ar turima kas nors naujo, jaunimą uždegančio ir patraukiančio? Ar galvojama apie tai **tik kaip apie vienkartinį kelių dienų įvykį, kur pažaidžiama, pašokama, pabaliavojama, naktimis mažai miegama, to "good time" turima. Taip, tai miela ir gal net žavu, bet ar dėl tokios greitai prabėgančios savaitės, pasiteisina atstovų net iš kitų kontinentų išlaidos ir vargas?**

Kad įvairių stabdžių visuose rengimo darbuose esama, matome iš mūsų spaudos puslapiuose skelbiamų jei ir nepačių faktų, tai bent užuominų. Vieniems bestatant, kiti mėgaujasi griovimu. Jaunimas tai mato ir jaučia. Tad keldami klausimą — kur yra jaunimas, neturėtume užmiršti ir visų tų aplinkybių, nuo kurių supratimo bei įvertinimo priklauso ir atsakymas.

AL. GIMANTAS

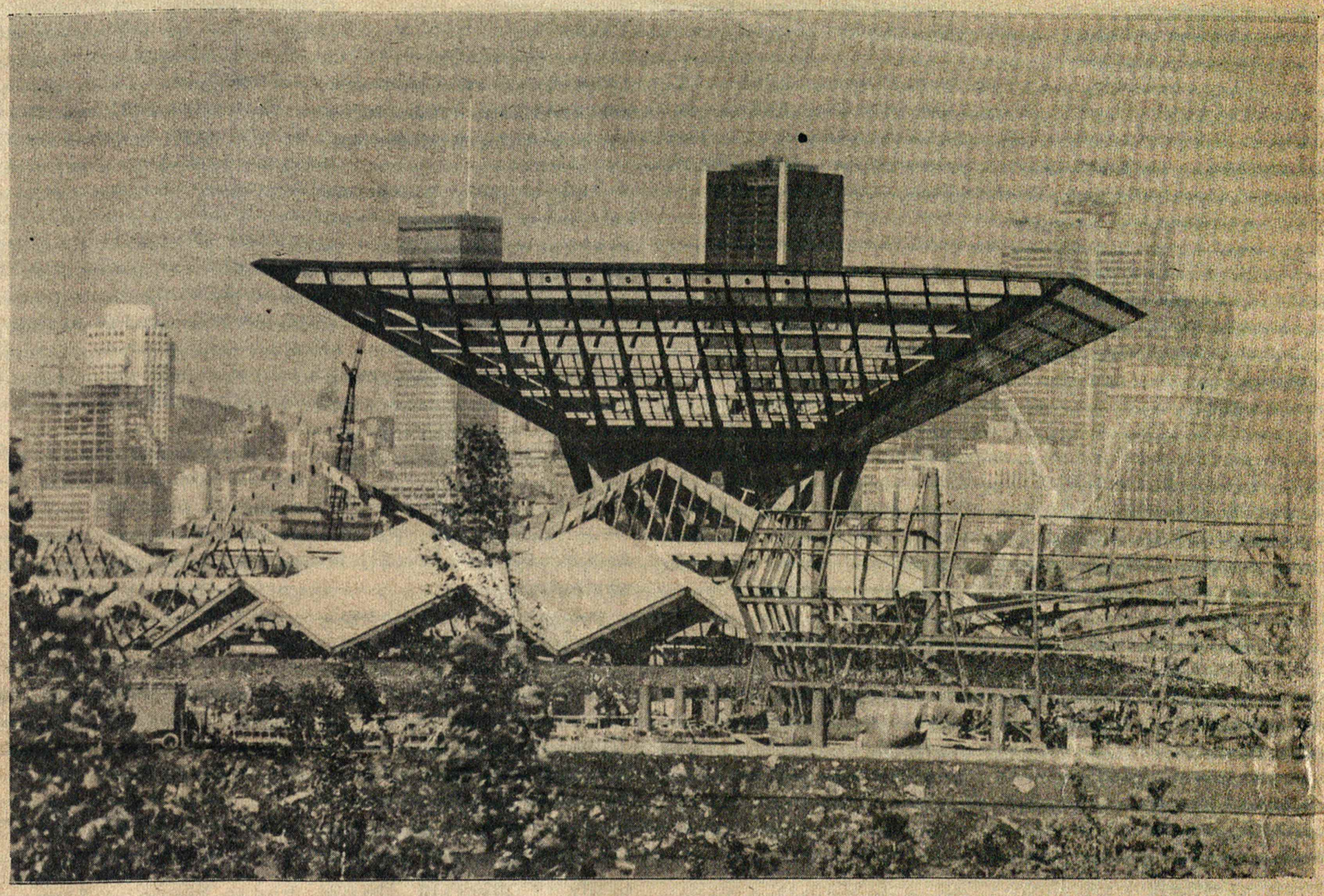

Montrealio pasaulinė Terre des Hommes paroda. Rusai pareikalavo iš tautybių paviljono pašalinti Lietuvos vėliavą.

LAIKRAŠTIS ATEIVIAMS

Ontario provincijos pilietybės departamentas ateiviams leidžia specialų laikraštį anglų kalba "Newcomer News". Jame spausdinami rašiniai iš Toronto dienraščių, tik jie perradaguojami labai paprasta ir suprantama kalba.

Laikraštis ateiviams esąs nemokamas. Adresas: Newcomer News, Ontario Citizenship Branch, 20 Spadina Road, Toronto 4, Ontario.

• **Dr. H. Nagys** kalbės šios vasaros mokytojų ir jaunimo studijų savaitėje tema "Lietuvio kova amžių bėgyje". Studijų savaitė bus Dainavoje rugpiūčio 15-22 d. Kviečiamas ne tik jaunimas ir mokytojai, bet ypač tėvai ir visi bendruomenės darbuotojai. Visi ras ir dvasinės atgaivos ir malonaus poilsio.

TOKELĖS

Dirva retkarčiais spausdina skiltį, pavadintą "Šis bei tas". Skiltis nepasirašyta, tad, matyt, joje reiškiamos redakcijos arba leidėjams artimos mintys.

Ten kartais prirašoma labai įdomių dalykų. Ir gerai, žinoma, kad visa tai spausdinama. Sužinai žmogus, kokia dirvininkų galvosena, kaip jie reikalus supranta...

Prieš kurį laiką toje Dirvos skiltyje buvo priekaištaujama, kad kai kurie laikraščiai naudoją tarybinę terminologiją, matyt, prileidžiant, kad NL išsireiškimas "tautanacija" buvo pasiskolintas iš sovietinės spaudos. Tik be reikalo tą terminą Dirva priskiria sovietams.

Atrodo, kad jau daug seniau pirmasis į visuomenės mokslų lietuvišką žodyną tokį terminą savo universiteto paskaitose įvedė prof. Mykolas Roemeris, kuris aiškiai skyrė tautą-naciją ir tautą-populis.

Tad niekuo čia dėti sovietai, kaip Dirva kad mano, nors toks pelų grūduose ieškojimas irgi bene laikytinas savotišku simptonu...

Aplamai gi turėtume laikyti šiokiu tokiu nesupratimu mintį, kad terminai ar žodžiai vengtini, jei jie pradėti vartoti sovietinamoje Lietuvoje. Priveisiama ten, žinoma, ir nemažai kalbinio balasto, bet pastaraisiais metais literatūrinės lietuvių kalbos žodynas Lietuvoje praturtėjo daugybe labai taikliu ir iš tiesų tiektinų naujų lietuviškų terminų ir naujadarų.

Matydami vis labiau skurstančią išeivijos lietuvių kalbą, būtume paprasčiausiai kvaili, jei nepasinaudotume tais pridėtiniais lietuviškojo žodyno lobiais.

•

Jau keleri metai Aidų žurnalo antrame viršelio puslapyje skelbiamas netrumpas sąrašas vadinamųjų redakcijos bendradarbių. Tame, žinoma, nėra nieko pikto, pagaliau tokius sarašus spausdinti nėra nė Aidų išmislas: panašios žurnalistinės povų plunksnos leidinių metrikose dažnokai vartojamos lietuviškoje ir nelietuviškoje spaudoje. Mūsuose tokie įrašyti žmonės dažnai vadinami redakcijos bendradarbiais arba redakcine kolegija, anglosaksai juos pavadina associate editors, kartais — contributing editors.

Leidiniams tokie tituluoti sąrašai, matyt, suteikia šiokį tokį prestižą, nors praktiškai tie "redakcijos bendradarbiai" nedaug prie pačio redagavimo teprisideda, o redakcijos sprendimuose, niekuomet neturi efektyvaus balso.

Aidai, kaip žinome, yra kultūrinis žurnalas. Jį redaguoja filosofas, kuris daktaratą gavo Montrealyje. Vadinasi, negalime prileisti, kad Aidų redaktorius nesusigaudytų akademinėje hierarchijoje arba visiškai nepažintų Montrealio.

Tad ir yra nuostabu, kad Aidų vienos "redakcijos bendradarbis" iš Montrealio pristatomas klaidingai. Prie pavardės pažymėta, kad dr. I. Gražytė dėsto "Marguerite" kolegijoje. O tokios kolegijos Montrealyje nėra ir niekad nė nebuvo, atseit, negalėjo montrealietė "redakcijos bendradarbė" tokioje kolegijoje nė dėstyti...

Pernelyg pasitikėdamas Aidų metrikos duomenimis, skaitytojus klaidino ir Draugo bendradarbis J. Pr., aprašydamas neseniai Chicagoje įvykusio Lituanistikos instituto suvažiavimo literatūros sesiją, kurioje dr. I. Gražytė skaitė paskaitą. Ir ten teigiama, kad prelegentė esanti tos vaiduokliškos kolegijos profesorė.

Montrealio laikraštyje tad gal ir pridera priminti Aidų suklaidintiems spaudos bendradarbiams, kad dr. I. Gražytė jau ketvirti metai yra Montrealio prancūziškosios Ahuntsic kolegijos anglų literatūros profesorė.

•

O tos "tremties" megalomanijos vis dar neįstengiame galutinai atsikratyti.

Tai, tur būt, suprantama, nes juk labai žmogiška pirmoje eilėje savęs gailėtis. O labiausiai, matyt, gailėjomės anais neduoningais, bet vis dėlto labai spalvingais pokariniais dipijados metais, kada net savo bendruomenę pavadinome tremtinių vardu.

Ilgainiui tos abejotinos puošmenos pradėjome atsisakyti, nors vis dar pasitaiko pavienių lietuvių ir net organizacijų svetur, kurios nenori, nedrįsta, o gal tik nesiryžta galutinai atsikratyti "tremties" iškabos. O ta iškaba nėra nei labai tiksli, nei juo labiau skoninga.

Tie, kurie ginkluotų čekistų lydimi gyvuliniuose vagonuose buvo vežami į Sibirą, be abejo, buvo tremtiniai. Rusijos šiaurėje ir Sibire metų metais iškentėję lietuviai tremtiniai, aišku, gyveno tremtyje.

O mes? Vadinamieji dypukai? Kas gi mes buvome? Pasitraukėliai, bėgliai, politiniai emigrantai, išvietintieji, gzilai — visaip, juk galima pasivadinti ir vis maždaug teisingai, bet tik jau ne tremtiniais.

Nejaugi galime save lyginti su Sibiro tremtiniais, kurie, čekistų šautuvų akivaizdoje, iš tikrųjų neturėjo pasirinkimo — jie buvo ištrenti iš savo namų. Iš savo krašto daugumas pasitraukėme savu apsisprendimu, gal būt, nujausdami artėjančio teroro grėsmę, bet savo noru, be fizinės prievartos...

L.T.

---

praėjo, tas tiesa, bet Lietuvos naikinimas dvasia ir kūnu tebesitęsia ir laikas visiems lietuviams tą suprasti, pamatyti ir nusisukti nuo rusų, tiek Lietuvoje, tiek šiuose Amerikos kraštuose.

Nei politiniai nei religiniai įsitikinimai negali skaldyti lietuvių, negi nei pikti žodžiai, tokie kaip "komunistas", "rudonas", "paraudęs", nes tie dalykai nėra esminiai mūsų kovoje už išlaisvinimą. Kas šiuos ir panašius užgauliojimo žodžius be atodairos svaido, tas darosi nekviestu kito lietuvio teisėju, lietuvybės skaldytoju ir tuos žodžius gali prisitaikyti tik sau. Išimtis tėra viena — tie, kurie vienu ar kitu būdu palaiko okupantą rusą, taikstosi prie jo, tarnauja jam žodžių ar raštu. Šios rūšies lietuviai daro išdavikišką darbą.

Mastis

---

ir jo tvarką. Ten sunaikintas klestėjęs Lietuvos žemės ūkis, kuriame galėjo darbo gauti visi, kas tik norėjo, o šalutinėse šakose visa Lietuva. Tą ūkį pabaigus moderninti, kaip buvo pradėta laisvos Lietuvos laikais, Lietuva galėjo tapti vienu pačių našiausių žemės ūkio kraštų visoje Europoje, duodant darbo net kitų kraštų darbininkams, gaminant aukščiausios rūšies maisto gaminius eksportui, o už gautus pinigus susipirkti automobilius, televizijas ir dar pasistatyti dailius namus kiekvienam.

Rusija, seniai atsilikusi šalis, staiga pasidarė, dėka tos sovietiškos pramonės, Lietuvos mokytoja, švietėja ir globėja, lygiai taip, kaip kad Stalinas buvo rusų šlovinamas. Na ir globojo Stalinas. Dabar jau tą žino visa Rusija. Stalino laikai

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiškai, atgarsiai

PARAUDĘ LIETUVIAI

Paraudimo ir net paraudonavimo priežasčių gali būti ir yra daug ir nemaža jų yra suprantamos.

Mus į šį kraštą privertė atsikraustyti rusai, kurie pavergė mūsų tėvynę, tad mes ir pykstame ant rusų. Bet yra tokių lietuvių, kurie neturi ko ant rusų pykti, nes Lietuvą paliko ne dėl okupacijos, bet todėl, kad ta tėvynė, būdama ir laisva ir nepriklausoma, nevisiems savo vaikams buvo vienodai dosni.

Šie lietuviai su skaudančia širdimi patys paliko gimtąjį kraštą ir atvyko į svetimą be kalbos, pasiruošimo ir be vilties sugrįžti atgal. Gyvenimas buvo sunkus, kol jie prasimušė savo rankom, o ilgesys gimtam kraštui pavirto neretai ir į pagiežą. Nieko tad nuostabaus, kad vieni kantresni lietuviai susispietė apie lietuviškas bažnyčias, o kiti apie sovietiškų agentų lizdus. Rusų agentai skelbė bedievystę tam, kad lietuvius padalytų ir supiūdytų, nes ką gi bedievybė turėjo bendro su žmogaus mažiau ar daugiau pasiturinčiu gyvenimu?

Dabar tų pačių sovietiškų agentų muzika yra kitokia, bet nemažiau veikianti: Lietuva be ponų. Laisva. Žydinti. Elektrifikuota ir supramoninta. Tai vis magiški žodžiai, už kurių taip lengva pasislėpti sovietiniems muravjovams ir rusinti Lietuvą. Ką visi tie žodžiai reiškia, žinant, kas ištikrųjų dedasi Lietuvoje?

Lietuvoje ponai yra rusai, o lietuviai, nežiūrint kur jie besėdėtų, paleckių, sniečkų ar panašių kėdėse, vistiek yra niekas kitas kaip rusų tarnai. "Laisva" Lietuva yra tokia, kurioje galima laisvai šlovinti okupantą

Kristina Žebrauskaitė, moderniojo šokio menininkė

dinome "Nepriklausomos Lietuvos" birželio 16 d. laidoje, buvo iš tikrųjų maloni staigmena ir reikšmingas moralinis paskatinimas.

Laikraštį redaguoti visuomet yra sudėtingas, jautrus, o dažnai ir labai keblus uždavinys. Nėra ir negali būti leidinio, su kuriuo visi visuomet sutiktų. Ir tai, žinoma, natūralu, nes žmonių visuomenėje visuomet yra skirtingų pažiūrų, o Nepriklausomosios skaitytojai juk nėra avių banda.

Nepatenkintoji mažuma visuomeniniame gyvenime labai dažnai būna labai triukšminga, o pozityviai ir kūrybiškai galvojantieji retai teprisiruošia savo nuomonę viešai pareikšti. Todėl buvo itin prasminga, kad Akademinis sambūris "Nepriklausomos Lietuvos" redaktoriui ir administracijai viešai išreiškė savo pasitikėjimą. Tai milžiniška moralinė paskata, kuri mums, be abejo, padės nugalėti pasitaikančius sunkumus.

Ypač džiugu buvo pareiškime skaityti, kad lietuviškos spaudos išlaikymą Akademinis sambūris laiko savo kartos atsakomybe.

Senoji karta "Nepriklausomą Lietuvą" įkūrė, vyresnioji karta laikraštį beveik 30 metų išlaikė, o dabar toji našta jau natūraliai krenta ant jaunesniųjų, kuriems tenka perimti estafetę.

Jūsų viešai išreikštas įsipareigojimas mus taip pat moraliai įpareigoja dažnai nedėkingą darbą tęsti ir laikraščio skiltis kuo plačiau atskleisti vidurinio sios ir jaunesniosios kartos išeivijai, kuri palaipsniui juk ir sudarys skaitytojų daugumą.

Bendromis jėgomis "Nepriklausomą Lietuvą" padarysime laikraščiu, kuris bus iš tikrųjų lietuviškas ir atspindės gyvenamojo laiko dvasią.

Dėkojame už Jūsų pareiškimą ir paskatą.

Su nuoširdžiais sveikinimais Montrealio lietuvių Akademiniam sambūriui.

PAGERBKIME J. KAPOČIŲ

Lietuvių gyvenime turime spaudoje apsčiai užregistravę žymesnių įvykių, bet kaip su Juozo Kapočiaus išleistąja 36 tomų Lietuvių enciklopedija?

Trumpai paminėjome, kiek pakritikavome ir tuo baigėme šį nuotykį, bet ar atlikome tinkamą padėkos ir pagarbos prievolę?

Esame bene pirmoji ir vienintelė tauta, sugebėjusi išeivijoje išleisti tokią turiningą enciklopediją savo kalba. Todėl enciklopedijos ugdytojui ir kūrėjui Juozui Kapočiui turi būti išreikšta aukščiausia moralinė padėka.

Netūpčiojant, įkurkime Juozo Kapočiaus vardu bibliotekas, pavadinkime jo vardu knygynus ir skaityklas, perkelkime savo kultūros lobyną iš drėgnų rūsių į erdvias patalpas ateinančiom kartom. Parodykime, kad esame kultūringa tauta, kuri moka įvertinti savo tautos ir kultūros puoselėtojus.

Albinas Gumbaragis

CITATOS

NEGĘSTENTIS LAISVĖS TROŠKIMAS

Prieš 30 metų įvykusią Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją savo vedamajame birželio 21 d. prisiminė The New York Times. Vedamasis baigiamas:

"Po tos agresijos išaugo ir subrendo ištisa nauja karta. Valstybinės nepriklausomybės Baltijos kraštai vis dar neturi. Maskva nuolatos stengėsi Lietuvą, Estiją ir Latviją surusinti, skatindama rusų imigraciją į Baltijos sritis ir bandydama įdiegti rusų kalbos ir kultūros pirmenybę.

"Bet vis dar turime įrodymų – ne paskutinėje eilėje šitų mažų kraštų Maskvos gauleiterių nusiskundimuose, – kad laisvės troškimas baltiečiuose vyrauja net dabar, praėjus trim dešimtmečiams po gėdingo ir brutalaus Stalino laimėjimo".

PLEPĖJIMAS

"Literatūroj ir mene" birželio 12 d. išspausdintas toks paragrafas:

"Apie žodį, netinkantį viešajai kalbai, dabar dažnai pašnekama. Kalbininkai vis valo ir valo; mažiausiai prižiūrima, atrodo, žurnalistinė metafora, žodžio tinkamumas minčiai išreikšti ir pan.

"Štai, rašoma apie komjaunimo rajono komiteto veiklą: vadinasi, įvykiai atitinkamo masto, nors, žinoma, ir nedidelis kolektyvas gali daug nuveikti. Bet paklausykite, kaip tai skamba: "cechuose ir grupėse kovojama bent dėl susirinkimo reguliarumo", "atkakli kova už veiksmų konkretumą kasdien gilėja ir plečiasi", "neatskiriama, nesutaikinama, nuolatinė kova su jėgų skaidymu", "kova su jėgų suskaidymu glaudžiai siejasi su..." Arba: "atsiskleidė milžiniški rezervai naujiems žmonėms iškelti", "darbas buvo dirbamas plačiu frontu", pagrindinė renginių masė perkeliama į šeštadienius ir sekmadienius"...

"Kažin ar pati nemaloniausia kalbos klaida nėra plėpėjimas?"

Atrodo, kad tuščiažodžiavimu bodėtis lietuviai pradeda visur: ne tik svetur, bet ir namie...

POEZIJOS PAVASARIS

Lietuvoje jau šeštus metus rengiamas vadinamas Poezijos pavasaris. Iš esmės tai yra virtinė poezijos vakarų. Tokie vakarai vyksta Vilniuje, Kaune ir kitose provincijos vietose. Šįmet poetai savo kūrybos skaityti vyksta į Šiaulius, Pasvalį, į Putino, S.Neries tėviškes Suvalkijoje, Anykščius, Švenčionis ir kt. Kaune bus įteiktas poezijos prizas.

Kiekvienais metais dabar išleidžiama ir Poezijos pavasario knyga, kurioje spausdinami naunaujausieji poetų eilėraščiai, rašiniai, ir kt.

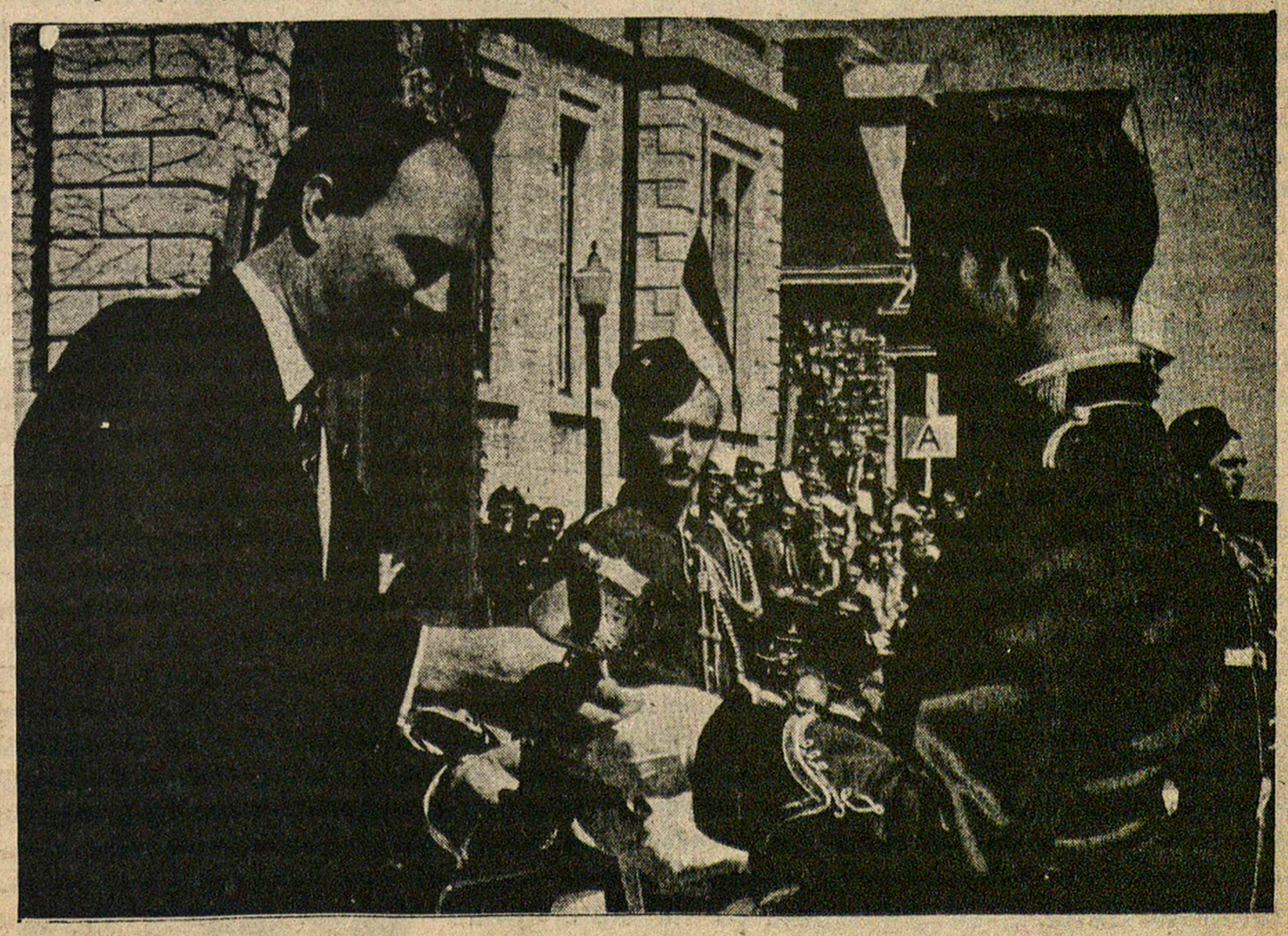

Kadetas Marius R. Grinius iš Hamiltono priima garbės kardą iš Kanados gynybos ministro D. Macdonald. M. R. Grinius buvo Kingstono karo mokyklos geriausias kadetas.

PANORAMA

VIRŠŪNIŲ PASITARIMAS

1971 m. 4 nr. Akiračiuose smulkiau su komentarais aprašomas balandžio 24 d. New Yorke įvykęs Lietuvos diplomatų, PLB, atstovų pasitarimas, apie kurį, anot Akiračių, "ta išeivijos spaudos dalis, kuriai rūpi tik karališkųjų rūmų fasado imitacijų statymas" beveik nieko nepranešė. Nurodoma, kad buvę nutarta apie pasitarimą nieko viešai neskelbti, o pats posėdis nebuvęs itin darnus, kartais išvirsdavo "pilstymu iš tuščio į kiaurą".

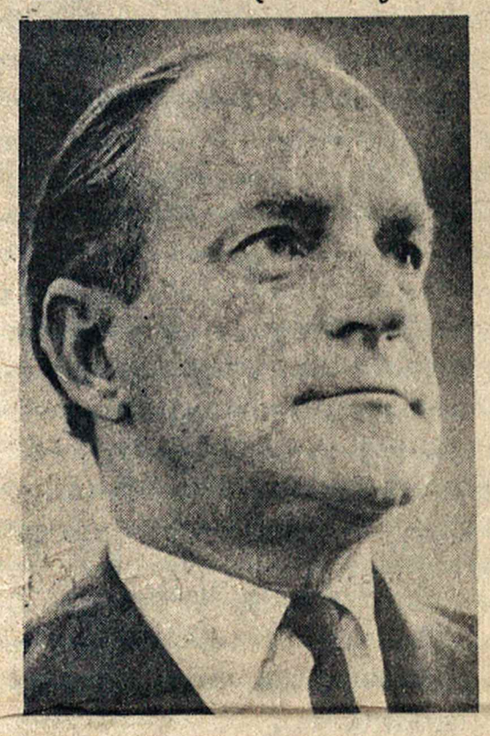

Dr. J. K. Valiūnas

Akiračių bendradarbio teigimu, pasitarimo pradžioje Lietuvių Bendruomenės atstovai pareiškė savo nepasitenkinimą ir buvo bevažiuoja namo, kai Vlikas pateikė pasitarimo dienotvarkę. Bendruomenininkai buvę kviesti pasitarti apie būsimąją veiksnių konferenciją, o patiektoje dienotvarkėje buvę įrašyta eilė principinių klausimų, kuriuos aptarti bendruomenininkai nebuvę pasiruošę. Esą, bendruomenininkai pasijuto apgauti, bet "šventos ramybės vardan" sutiko pasitarime dalyvauti.

Dr. Valiūnui pasitarimą atidarius, įvadą į diskusijas padaryti buvo pakviestas V. Sidzikauskas, Lietuvos laisvės komiteto pirmininkas. Anot Akiračių, jo kalba buvusi "istorija nuo Ievos", bet joje nebuvę "nieko, ko reikia".

V. Sidzikauskas

Lietuvos laisvės komiteto narys, buvęs Vliko narys ir žinomas frontininkų veikėjas V. Vaitiekūnas kalbėjo apie veiklos derinimą. Pasak Akiračių, Vaitiekūnas kalbėjęs "tikrą ir nuogą teisybę". Vlikas esąs pasenęs, jo organizacinė sąranga atgyventa, jis nebeturįs visuomenės pasitikėjimo ir nebesąs pajėgus atlikti savo uždavinių. Daugumos jį sudarančių organizacijų jau nebesą ir tų partijų atstovai niekam nebeatstovaują, gal tik save asmeniškai. V. Vaitiekūno išvada — reikią reformų.

Apie Altą V. Vaitiekūnas buvęs dar blogesnės nuomonės. Ten, esą, nė reformos nebeįmanomos. Į Altos suvažiavimus tesusirenka keli seneliukai ir kokios 32 bobelės. Baigdamas V. Vaitiekūnas pabrėžė, kad visuose darbuose reikią remtis tik Lietuvių Bendruomene, nes jauni žmonės tik ja tesidomi ir tik Bendruomenėje esanti jėga ir šviesi ateitis.

Altos pirm. dr. K. Bobelis aštriai atsakęs, kad Alta žinanti, ką daranti, kad Alta turinti net 180 skyrių ir visos lietuvių visuomenės pasitikėjimą. Viską gadinanti tik Lietuvių Bendruomenė, kuri nieko neišmananti apie Lietuvos išlaisvinimo darbą, jam kenkianti ir Altą griaunanti. Bendruomenę reikia įjungti į Altą ir viskas būtų gerai.

Pabaigoje dr. K. Bobelis pareiškė, kad anksčiau Alta Vlikui davusi aštuonis tūkstančius dolerių, o dabar įteikė Vliko pirmininkui dr. Viliūnui penkių tūkstančių dolerių čekį. Anot Akiračių, dr. Valiūnas paraudęs, nes "nesmagu būti nupirktam".

Dr. Bobelio kaltinimus Bendruomenei atmetęs JAV LB c. valdybos vicepirm. Gečys, kuris betgi atsisakęs leistis "į tokio lygio diskusijas". Akiračiai nurodo, kad Bendruomenei "įgnybęs" ir Vliko pirmininkas. Pagaliau buvę nutarta, kad JAV LB turinti tartis su Alta, nors visi žinoję, kad iš to "nieko neišeis".

Nežiūrint Akiračių bendradarbio kai kurių spalvingų išsireiškimų, matyt, galime prileisti, kad paskelbtieji duomenys apie buvusįjį pasitarimą New Yorke yra iš esmės teisingi. Bent tol, kol jie nėra pagrįstai patikslinti.

Tegalime su nuostaba apgailestauti, kad, rodos, rimti vyrai, atstovaujantieji stipriausias ir pajėgiausias išeivijos organizacijas, rimtus ir net gyvybinius klausimus svarstydami, taip, palyginti, nerimtai elgiasi. Turime taip pat sutikti su V. Vaitiekūnu, kad viduriniosios ir jaunosios išeivijos kartos didžiulė dauguma pasitiki ir pirmoje eilėje remia Lietuvių Bendruomenę.

A. S. Gečys

Baltiečių demonstracijos birželio 14 d. Montrealyje
J. Šiaučiulio nuotr.

Be to, čia iškyla ir cenzūros klausimas. Pasitarimo dalyviai vieningai sutarė, kad apie pasitarimą viešai nebūsią skelbta. Laisvoje visuomenėje cenzūra visuomet yra neigiamas reiškinys, tačiau yra atvejų, kada ji neišvengiama, kai, pvz., paskelbti duomenys gali būti naudingi priešams. Be abejo, tokių atvejų gali pasitaikyti ir lietuvių išeivių politinėje ir visuomeninėje veikloje.

Tačiau kartais cenzūros teise pasinaudojama nepateisinamais tikslais. Pvz., kai paskelbti duomenys visuomenės akyse gali sukompromituoti nerimtai besielgiančius valdžios žmones. Tokių atvejų pasitaiko ir demokratinėse valstybėse, pastaraisiais mėnesiais, pvz., Didž. Britanijoje ir JAV.

Tekyla klausimas, ar dabar viešai paskelbta ano pasitarimo eiga gali būti naudinga Maskvai arba Vilniaus režimui. Kažin. Propagandinių arkliukų iš vadinamųjų "vaduotojų" pasityčioti Vilniaus propagandininkams šiaip ar taip netrūksta, o jei pritrūktų, tai komunistų laikraštininkų fantazija jų lengvai prikurtų. Vadinasi, New Yorko pasitarimo dalyvių nutarimas apie pasitarimo eigą neskelbti viešumai, matyt, priskirtinas mūsų nurodytai antrai galimos cenzūros priežasčiai. m. v.

NEPILNAVERTIŠKUMO KOMPLEKSAS...

Sovietiniai rusai Montrealyje praeitą savaitę vėl viešai pademonstravo savo nepilnavertiškumo kompleksą. Tokie kolektyviniai pasąmonės poslinkiai, žinoma, priskirtini psichologijos, o dar atviriau kalbant — psichoterapijos sričiai ir dėl to juoktis nebūtų labai gražu. Iš invalido tyčiotis vis dėlto netinka.

Nuostabą tekelia tai, kad savo pasąmonės šposų nesuvardo sovietiniai diplomatai, kurie šiaip žmonės jukyra šaltai racionalūs ir savo darbui paprastai rūpestingai paruošti. O už krečiamus juokus ir Maskvos įvaizdžiui padarytą žalą Brežnievas savo diplomatams Kanadoje vis dėlto turėtų duoti velnių. Tekyla įtarimas, kad ir pats Brežnievas — tipiškas sovietiškas žmogus — pats nemažiau už savo pavaldi-

nius kenčia dėl to sovietiškai rusiško nepilnavertiškumo komplekso. Tų sovietiškų žmonių laikysena užsieniuose iš tikrųjų dažnai sunku kitaip apibūdinti, kaip tuo vokišku posakiu – Tierischer Ernst, atseit, gyvulišku rimtumu, o vokiečiai čia turi omenyje tokius dalykus, kaip, pvz., liūdnai filosofiškas karvės akis, nors pati karvė ir ledu čiuožinėtų. Anglai pasakytų: no sense of humor.

Jau nuo 1967 metų Montrealio pasaulinėje parodoje Terre des Hommes yra vadinamasis tautybių paviljonas, kuriame įvairios Kanadoje gyvenančios tautos turi savo skyrius. Tokius skyrius turi lietuviai ir latviai, ukrainiečiai ir arménai, estai ir lenkai, slovakai bei kiti. Ir visiškai suprantama, kad visų tų tautų vėliavos ir herbai kaba tame paviljone.

Po 1967-jų Expo metų, kada sovietiškųjų rusų nuosavo šešėlio baimė (atvirai kalbant, padedant Rusijos okupuotų tautų išeiviams) juos ne kartą išstatė Montrealio ir net pasaulinės spaudos pajuokai, sovietiniai žmonės elgėsi, palyginti, civilizuotai. Į tautybių paviljoną atsiųsdavo savo šnipelius ir fotografus, tuo ir pasibaigdavo jų pastangos. Tautybių paviljoną aplankydavo šimtai tūkstančių žmonių, jie susipažindavo su eksponatais, bet didesnio ir platesnio poveikio Kanados viešumai, ypač spaudoje ir televizijoje tautinės mažumos nepasiekdavo. Tautine propaganda susirūpinę išeivių atstovai kartais net padejuodavo: padarytų rusai vėl kokį diplomatinį liapsusą, bent į televiziją patektume.

O rusai, štai, ir neapvylė tokių lūkesčių. Praeitą savaitę sovietų ambasadorius Kanadai Borisas Mirošenka, generalinis konsulas Montrealyje Vladimiras Chorevas ir sovietų paviljono Terre des Hommes parodoj vyr. vadovas Andriejus Ignatievas aplankė tautybių paviljoną. Apsilankė ir paviljono kuratorės Margaretos Dvorsky raštinėje. Ir sovietų ambasadorius užsipuolė M. Dvorsky, kuri yra Kanadoje gimusi slovakė, kodėl paviljone iškabintos Ukrainos, Armenijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Slovakijos ir Lenkijos vėliavos bei herbai. Jis pareikalavo vėliavas ir herbus nuimti, uždraudė paviljone atlikti tų tautų himnus ir buvo pasipiktinęs, kad birželio 20 d., Ukrainos dienos proga, parodos Place des Nations aikštėj plevėsavo Ukrainos vėliava.

Ambasadorius pasiūlė paviljonui parūpinti "savo" tų tautų vėliavas, ženklus, filmus ir kitą medžiagą. Be to, sovietų mandarinai pagrasino, kad jei tautybių paviljone nebus padaryti reikalaujami pakeitimai, jie darysią diplomatinius žygius Otavoje.

Oficialius žygius Otavoj jau padarė Kanados Pilietybės federacija, įteikdama užsienių reikalų ministrui M. Sharp griežtą raštą, reikalaujantį apsaugoti Kanados tautines mažumas nuo tokių rusų išpuolių, grąsinimų ir įžūlumo. Panašius protesto raštus Otavai išsiuntė Kanados ukrainiečių komitetas, Baltų federacija ir kitos organizacijos. Parodos vadovybė, kuri yra miesto, bet ne federalinės valdžios priklausomybėje, pareiškė, kad rusai jokių teisių tautybių paviljone neturi.

Įvykis plačiai nuskambėjo Kanados spaudoje, radijuje ir televizijoje. Žinių agentūros apie įvykius pranešė kitom šalim, tuo dar kartą atkreipiant pasaulio viešumos dėmesį į Rusijos okupuotas tautas. Bendras komentarų požymis: švelni šypsena iš dar kartą parodyto rusų nepilnavertiškumo komplekso.

Tegali kilti klausimas, kas paskatino rusus šiam išsišokimui. Galimos dvi prielaidos. Po P. E. Trudeau kelionės Sovietuose, rusai norėjo išbandyti, kaip toli Otava yra linkusi eiti tos "draugystės" sąskaita. Tokiu atveju rusai teparodė, kad jie visiškai nieko nesupranta apie Kanados visuomenės nuotaikas ir apie politinę struktūrą Otavoj. Artinantis rinkimams, toks įvykis Trudeau net parankus: rusams nurodydamas, kad paroda yra Montrealio burmistro, o ne Kanados vyriausybės atsakomybė, jis telaimėtų palankumą tų rinkikų, kurie buvo kritiški jo kelionei Maskvon.

Kita prielaida sunkiau įtikėtina, bet iš galimybių neišjungtina. Gal būt, rusai susinervino, pasimetė ir tokiu grėmėzdišku išsišokimu bando keršyti už birželio 14 d. Montrealyje buvusią demonstraciją prie sovietų konsulato.

Kaip ten bebūtų, viena tai yra aišku – sunku totalistiškai išauklėtam žmogui susigaudyti atviroje demokratiškoje visuomenėje. O lietuviai ir kitos tautybės iš tikrųjų gali būti patenkintos, kad rusų nepilnavertiškumo komplekso išdavoje susilaukėme nemenko propagandinio laimėjimo.

Tautybių aikštė Montrealio parodoje, kur rusams nepatiko Ukrainos vėliava

TRUMPAI

— Po 24 dienų erdvėje, žemėn grįžę trys sovietų astronautai mirė. Sojuzo II įgula atlikinėjo pratimus erdvėje be traukos. Prileidžiama, kad jie galėjo mirti nuo širdies atakų. Erdvėlaiviui grįžtant į žemę, jie dar buvo gyvi, bet atidarius kapsulę, jie jau buvo mirę.

— Kanadoje leidžiamas įstatymas, kuriuo draudžiama bet kam naudoti elektronines priemones klausyti telefoninių pasikalbėjimų. Tą teisę turės tik policija, prieš tai gavus specialų teisėjo leidimą.

— JAV aukštasis teismas New York Times ir Washington Post laikraščiams leido toliau spausdinti Pentagono dokumentus, kurių skelbimą Vašingtono valdžia stengiasi uždrausti.

— Dominijos dieną, liepos 1 d., apie 2000 asmenų Montrealyje demonstravo prieš Kanados konfederaciją.

— JAV parlamente priimtas nutarimas, draudžiantis ginklus siųsti į Pakistaną. Toks nutarimas jau veikia Kanadoje. Pakistano prekinis laivas Montrealio uoste negalėjo krauti karinių reikmenų. Pakistano kariuomenė malšina Bengalijos sukilėlius.

— Kanados mokslo taryba įspėjo, kad žmonijos laukia labai rimti pavojai dėl vis augančio gyventojų skaičiaus žemėje.

PAMINĖTI LIETUVIAI

Leipcige išleistas leksikonas "Fremdsprachige Schriftsteller", pateikęs žinių apie 100 kraštų rašytojus, priminė keliolika lietuvių rašytojų. Šalia mirusių K. Donelaičio, J. Biliūno, P. Cvirkos, J. Janonio, S. Neries, A. Vienuolio, A. Gudaičio-Guzevičiaus, dar paminėti aštuoni lietuviai rašytojai, visi gyveną Lietuvoje.

• Leidykla "Sovietskij Pisatel" Maskvoje išleido rusų kalba V. Petkevičiaus romaną "Apie duoną, meilę ir šautuvą", 30,000 egz. tiražu.

• Vilniuje vyko Lenkijos vyriškų ir moteriškų madų paroda.

ALGIMANTAS POLIS

Tik viena naktis

Jam ėjo dvidešimt ketvirti metai, bet atrodė kiek vyresnis, nes buvo juodų plaukų, stambus ir kažkoks labai vienodas — tarsi be minčių. Prieš dvejus metus jis nešiojo barzdelę, bet dabar buvo nusiskutęs, ir nors tai jo nejaunino, veidas atrodė šviesesnis, akys linksmiau žiūrėjo į žmones, o šykštus šypsnys nebeturėjo tos ankstesnės užgaulios pajuokos. Visas jis, nors gremėzdiškas, bet taisyklingai perpintas stiprių raumenų, vaikščiojo lyg katinas — tyliai siūbuodamas savo gražiu kūnu. Jis nemėgo daug kalbėti ir buvo įpratęs išklausyti kitus, bet kai reikėdavo atsakyti, žodį mokėjo mesti kaip akmenį.

Ir štai jis grįžo. Įžengė į kambarį, lyg prieš valandą būtų išėjęs, atsisėdo prie stalo ir laukė, kol pabus tėvas. Tėvas atsimerkė, ir Raulas atsistojo.

— Sveikas.

Tėvas nustebęs kilstelėjo galvą.

— Tai tu, Raulai! Tai jau grįžai!

— Grįžau.

— Tai jau praėjo dveji metai!

— Jie būtų praėję, jeigu aš ir nebūčiau grįžęs.

Tėvas buvo liesas, Raului iki pečių žmogutis, didele galva, plokščia ir siaura krūtine, plonom kojom. Jis priminė pleištą, ir Raulas stebėjosi, kodėl anksčiau to nepastebėjo. Tėvo akys blykstelėjo tarytum žvynai saulėje. Jis vogčiomis, lyg bijodamas ir kažko laukdamas, nužvelgė Raulą.

— Kaip tu čia gyvenai! — paklausė Raulas.

— O kaip man reikėjo gyventi! Gyvenau — ką suvalgau, tą suvirškinu. Žmogus gyvena, kol nusibaigia.

Jo balsas buvo plonas, stiklinis, kažkuo panašus į jį patį. Kai Raulas pastatė ant stalo butelį, tėvas staiga šyptelėjo.

— Tai pasisveikinkim, — tarė jis, atkišdamas ranką. - Juk seniai matėmės... O aš visą laiką vienas. Kaip karpa ant nosies — visų matomas ir niekam nereikalingas.

— Taip jau yra, — patvirtino Raulas.

— Visai grįžai! — paklausė tėvas.

— O tu ką, norėjai, kad aš grįžčiau ne visai!

— Ne, kodėl, — sutriko tėvas.

— Aš savo atsėdėjau.

Tėvas svaigo greičiau, bet pats to nejautė ir gėrė lygiai su Raulu. Jie užkando rūkyta žuvimi, ir Raului atrodė, kad tai ta pati žuvis, kurią jis valgė čia prieš dvejus metus, ir kad ji kvepia drėgnais tinklais — lygiai kaip tada tinklai kvepėjo žuvimi. Jį apėmė keistas jausmas. Tarsi niekur ir nebuvo iš namų išėjęs — rasi, tik į parduotuvę šiai šito butelio atnešti.

— Tada tu mane sumaitojai, — tarė Raulas ir sausai nusijuokė.

Jis nepyko. Jis retai pykdavo, tik žodžių nevyniodavo į minkštą skudurą. Todėl jie ir krisdavo kaip akmenys. Dabar, po dvejų metų, jis pirmą kartą panorėjo išsiaiškinti, kaip ten viskas buvo iš tikrųjų.

Tėvo akutės prisimerkė, paukščio letenėlė vikriai čiupo stikliuką ir pakėlė prie lūpų.

— O tau būtų geriau, jeigu aš save būčiau sumaitojęs, — pasakė ir užvertė stikliuką. Paskui kilstelėjo blakstienas ir dygiom akutėm žvilgtelėjo Raului į veidą. — Norėjai, kad senas tėvas sėstų į kalėjimą, a!

— Aš nieko nenorėjau. Aš tik norėjau, kad viskas būtų teisingai. Tu juk nepasakei, kad buvo dar vienas, tas tavo Ružė. Tu bijojai, kad jis išduos tave.

— O tau būtų smagu, kad jis mane išduotų!

— Dabar jau viskas praėjo, — abejingai pratarė Raulas ir pridūrė: — Jeigu man būtų buvę smagu, aš pats galėjau išduoti.

— Tai kodėl neišdavei!

— Kodėl! O todėl, kad neišdaviau...

— A, tai ko kalbi!

— Išgerkim.

Išgėrė. Tėvas matė, kad sūnus atlyžta, ir degtinės sušildyta savimyla plūstelėjo drąsos bangele.

— Galėjai išduoti, kas neleido!

Raulas tylėjo. Užsidegė cigaretę ir papūtė dūmus tėvui į veidą.

— Negalėjau, — pasakė tyliai. — Galvojau, kad tu — tėvas.

— O kas aš tau!

— Tėvas! — patvirtino Raulas.

Senis šyptelėjo. Veidu perbėgo minkštos raukšlelės. Akys patikliai pažvelgė į sūnų.

— Tai kaip tau ten buvo!

— Galėjai nors laišką parašyti, — priekaištu atsakė Raulas.

— O ką man reikėjo rašyti!

Raulas gūžtelėjo pečiais.

— Maisto užteko! — paklausė tėvas.

— Užteko.

— O rūkalų!

— Užteeeko! — nutęsė Raulas. Jam nusibodo atsakinėti į kvailius klausimus. — O tu ten pat — tinklus mezgi! — paklausė. Jis žiūrėjo į tinklų gumulą kampe.

Tėvas nuslydo akimis įkandin sūnaus žvilgsnio.

— Ten pat, — burbtelėjo. — Reikia iki pensijos prisistumti, kiek beliko. Dabar pas mus kita tvarka — sunku ką nors beišnešti.

— Matau, — Raulas akimis parodė tinklus.

— Šeštadienį išvešiu Ružei į kaimą, — paaiškino tėvas. — Turiu dar švediškų kaproninių siūlų. Paimsiu juos — ir išvešiu.

Raulas nieko neatsakė.

Abu ilgai tylėjo. Sėdėjo ramūs. Tėvas tocel, nad sūnus nežino, kas bus, o sūnus — kad jis niekuo dėtas dėl kampe gulinčių tinklų. Tinklai — tėvo! Dveji metai praėjo, ir dabar jau niekad jo neapkaltins... Bet su ta mintimi Raulą ėmė gniaužti apmaudas dėl tų prakeiktų dvejų metų. Praslinko jie lyg debesys be lietaus — jokios naudos.

Tėvas nusišluostė delnu lūpas, valandėlę kažką svarstė, prabėgom nužvelgdamas Raulą.

— Paskolink pinigų, — pasakė galop.

— Neturiu.

— Meluoji! Iš kalėjimo žmonės grįžta su pinigais!

— Tai ko bijojai prisipažinti! Norėjai, kad aš tau kalėjime dar pinigų uždirbčiau! — sušuko Raulas.

Užgulęs stalą, tėvas duso iš pykčio.

— Kas aš tau! Kas!! — šaukė, kumščiu daužydamas sau į krūtinę. — Kai prispausiu, atsiras ir pinigų. Yra įstatymai — mokėsi alimentus, girdi!! Mokėsi! Mokėsi! Mokėsi! — kartojo lyg patrakęs.

Staiga jis susigūžė. Raulas pakilo, uždėjo didžiulę plaštaką tėvui ant pakaušio ir spustelėjo.

— Karščiuoji, seni... Atnešk degtinės ir ko nors užkąsti... Dešros... Še, pinigai.

Jis atleido ranką. Akimirką tėvas dar sėdėjo ir baimingai gūžėsi, tarytum ko laukdamas, paskui liūdnai šyptelėjo, pakilo ir, netaręs žodžio, išėjo. Raulas palydėjo jį žvilgsniu. Jam pagailo tėvo. Jis taip šyptelėjo, tarytum skiltų pusiau: viena dalis norėjo iškaulyti pinigų, kita patenkinta išėjo degtinės. Ir abidvi jos silpnos, bijo jo — Raulo.

Gal kitų, tokių kaip jis pats, tarpe Raulas didžiuotųsi, kad jo bijo, bet dabar buvo liūdna. Jis galvojo apie tėvą. Atmintyje iškilo neaiškūs praeities vaizdai. Juose nebuvo nieko, kas patiktų. Dveji kalėjimo metai — ir tie prasmuko be jokios naudos. Būtų penkeri, ir jie praeitų. Gyvenime viskas praeina. Tada, žinoma, senis jį sumaitojo. O dabar — pinigų! Cha, pinigų! Va tau — pinigų, ir Raulas parodė špygą kampe gulinčių tinklų pusėn. Jis užsiplieskė. O kas kalėjime sėdėjo! Tu! Aš sėdėjau kalėjime!.. Karštos, piktos ir netvarkingos mintys užplūdo Raulą. Įniršio apakintom akim jis spoksojo į tinklų gumulą, paskui pagriebė nuo stalo duonpeilį ir puolė į kampą.

Grįžo tėvas. Raulas klūpėjo kampe ir žiūrėjo apdujusiom akim į tinklų skutus.

— Išeik... — šnabždesiu pratarė tėvas ir grįžtelėjęs atgal plėšte atplėšė duris. — Išeik! Išeik! — suriko garsiai.

Raulas nusviedė peilį ant grindų ir kojos spyriu uždarė duris.

— Nešūkauk. Aš niekur neisiu.

— Išeisi, niekše!

— Tu niekšas!

— Tu taip kalbi su tėvu!

— O tu taip kalbi su sūnum!

— O kaip man kalbėti!

— O tu kalbėk apie tuos dvejus metus, kuriuos aš praleidau kalėjime. Kalbėk. Aš noriu paklausyti, ką tu pasakysi!

— Tu sėdėjai — tu ir kalbėk, — atkirto tėvas, bet jau prigesusiu ryžtu ir, ištraukęs iš kišenės butelį, pastatė jį ant stalo.

— Aa... — numykė Raulas. — Žinoma, aš sėdėjau — man ir kalbėti. O tau bus įdomu sužinoti, kaip žmonės kalėjime gyvena. Dar ir butelio draugams turėsi ką papasakoti. Taip!

— Šimtą rublių suplėšei, kvaily, — burbtelėjo tėvas.

Tėvas atvėso taip pat greitai, kaip ir užpyko. Ir Raulo niršulys nuslūgo. Jis sutvarkė kambarį, paskui grįžo prie stalo ir atsisėdo. Tėvas tylėjo, o Raulas rūkė, pūtė dūmus į saulės spindulių ruožą ir stebėjo, kaip jie vartosi ore.

— Tai ko tyli! — pirmas prakalbo tėvas. — Dabar tau geriau, kai tinklus supiaustei!

Raulas nutraukė jį rankos mostu.

— Kiek uždirbi! — paklausė ramiai ir dalykiškai.

— Algos!.. Šimią.

Raulas valandėlę svarstė.

— Visai neblogai, — pasakė jis.

— Antrą šimtą tu supiaustei, — kandžiai pastebėjo tėvas.

— Mesk tu tuos darbelius...

— O tu nemokyk manęs!

— Aš nemokau, aš tik sakau: įkliūsi — ir turėsi pensiją.

Tėvas pasižiūrėjo į sūnų pašaipiu, kiek graudoku žvilgsniu ir ištarė, linguodamas galvą:

— Keistas tu pasidarei. Nuo kada taip galvoti pradėjai! Baimės tau ten įvarė, ar ką!

— Ne baimės, o proto.

— A, proto, — pagavo mintį senis ir ne be ironijos tęsė: — O mano proto man ką kita sako: jis sako, kad tokio senio, kaip aš, niekas į kalėjimą nesodins... Nenaudinga, — ir šyptelėjo, gardžiuodamasis savo išmintimi, — vis tiek neišauklės.

Raulas neskubėjo atsakyti. O ir atsakyti nebuvo ko.

A. Svažo pieš.

Nors tėvas postringavo savo išmintimi, Raulo šitas nenustebino; senis ir anksčiau tauškėdavo panašius niekus, o daugiau išgėręs, pasišaudavo net valstybės vyrus mokyti. Dabar Raulas norėjo visai apie kitus, pašalinius dalykus kalbėti arba visai nekalbėti.

— Žinokis, — sumurmėjo jis. — Man nerūpi tavo reikalai — savų užtenka.

— Eisi Viktorijos aplankyti! — paklausė tėvas.

— Toks neisiu. Rytoj kostiumą nusipirksiu, tada ir nueisiu.

— Pinigų turi!

— Turiu.

— Ji tau rašė!

— Rašė. Buvo atvažiavusi.

— Žiūrėk tu man — kaip tikra žmona. Ir leido susitikti!

— Leido, — Raulas nusijuokė. — O ką, blogai!

— Neblogai, tik juokinga.

— Valtį tebeturi! — paklausė Raulas.

— Turiu. Aną išmainiau. Man sunki buvo. Šitoji lengvesnė, nors irgi sunki.

Raulas galvojo apie valtį. Va, jeigu rytoj bus toks pat oras, vakare jis nueis pas Viktoriją, ir abu irstysis iki vidurnakčio mariose.

— Ten pat laikai! — paklausė Raulas.

— Ten pat — valčių prieplaukoje, tik kitoje vietoje.

— Aš rasiu!

— Nerasi. Tu gi nežinai, kaip ji atrodo. Dabar ji stovi kitame gale, prie vandentiekio bokšto, bet tu nerasi.

— Tada parodysi, kur stovi! — pasakė Raulas.

Tėvas atidžiai nužvelgė sūnų.

— Šį vakarą aš plaukiu į kitą pusę. Galėsi palydėti, ir tada pamatysi, — pasakė jis.

— Palydėsiu. Ar Viktorijos nesutikdavai!

— Nesutikdavau... Vieną kartą mačiau — ji pirmoji pasisveikino. Gal ir nieko merga.

Raului patiko šitie žodžiai, ir jis nusišypsojo, atlaidžiai nužvelgdamas gerai pažįstamą, piktų raukšlių išvagotą veidą.

...Juodu dar ilgai šitaip sėdėjo prie stalo, palenkę galvas vienas į kitą, kalbėdamiesi apie praeities ir ateities dalykus, abu lėtai svaigdami, abu kandūs, vienas laukdamas rytojaus dienos, kitas — nakties.

Tebebuvo ankstyvas priešpiečio metas.

* * *

PUBLICISTINĖ KNYGA

E. ČEKIENĖS „KAD JI BŪTŲ GYVA“

Žurnalistika apskritai yra, galima sakyti, daugiau vienadienis reikalas. Parašei, išspausdino, o rytoj laikraštis jau rašo kitomis temomis. Todėl žurnalistų straipsniai greit užmirštami. Dėl to retenybė, kad ir didžiųjų kraštų leidyklos paleidžia' knygomis žurnalistų straipsnius (kitas dalykas, kai žurnalistai imasi nagrinėti knygoje kurią nors vieną aktualią temą). Taigi labai suprantama, kad lietuvių žurnalistų knygos tegali būti dar didesnė retenybė. Paskutiniaisiais metais svetur toks laimingas retasis tebuvo Bronys' Raila, patraukiąs savo draugų ir priešų dėmesį aštria žurnalistine plunksna, bet ne vien tik jos aštrumu, o ir vaizdingu stilium, visomis tomis stambmenomis ir smulkmenomis, kurios jo raštą padaro patrauklų ir įdomų.

Dabar į tokių laimingųjų žurnalistų gretą reikia įskaityti Emiliją Čekienę, kurios stambią straipsnių knygą išleido Vilties leidykla Clevelande. Knygos vardas: Kad ji būtų gyva (aplankas ir iliustracijos P. Jurkaus, 420 psl., kaina 5 dol.).

Dr. A. Gerutis yra parašęs šiai knygai įvadinį žodį, pristatydamas autorę su jos žurnalistiniais talentais. E. Čekienė savo žurnalistės plunksną dažniau ėmė naudoti jau gyvendama svetur, daugiausia talkininkaudama "Dirvai", ir, va, iš jos tos talkos susidarė jau visa knyga, apimanti, žinoma, ne visus jos straipsnius.

Straipsniai knygoje paskirstyti į keletą skyrių, kuriuose apjungtos vis maždaug panašios temos. Reikia pasakyti, kad E. Čekienė per daug nesiblaško plačiose lietuviško gyvenimo srityse. Skaitytojas pastebės, kad ji greičiau pasistengs grįžti į tą pačią temą dar ir dar kartą ir iš naujo pasižiūrėti, negu paliesti tokią, kuri tolimesnė jai. Štai pirmasis skyrius, pavadintas "Lietuvė motina tremty", apjungia 9 straipsnius, bet visuose juose kalbama apie motiną, ir bent septynių tų straipsnių metrikacija rodo, kad jie buvo įvairiais metais išspausdinti motinos dienos proga — apie gegužės pradžią.

Straipsniuose reiškiamosios mintys vargu stebins skaitytoją, nors jos ir amžinos būtų. Railiško stilistinio patrauklaus žėrėjimo jos straipsniuose nėra — autorė pasitenkina sąžiningu išvedžiojimu. Bet skaitytoją tikrai turės stebinti didelė autorės kantrybė po kelis kartus vis grįžti prie tos pačios temos ir rinkti žodžius ir sakinius tai temai iš naujo nagrinėti. Tai, be abejo, yra mūsų publicistės dorybė.

Be motinos temos, toliau knygoje turime tėvo temą, kuriai knygoje skirta keletas straipsnių. Bet knygos autorei kaip moteriai, suprantama, arčiausi yra moterų reikalai, ir tai temai ji daugiausia straipsnių paskiria savo knygoje, ypač veikiančiai lietuvei moteriai.

Be proginių laikraščio vedamųjų pobūdžio straipsnių ir įprastinių raginimų ir pamokymų, kurių, žinoma, yra apsčiai, tolimesniuose skyriuose čia jau esama ir konkrečios kronikinės medžiagos.

Knygos vardui "Kad ji būtų gyva" panaudotasis skyrius irgi paskirtas proginiams, šventiniams straipsniams ir tokioms temoms, kurios reikalingos visuomenės dėmesio (Vasario 16 Gimnazija, lietuvių gydytojų lietuviškai duoklei įvertinti). "Lietuviškojo gyvenimo nuotaikų" skyriuje irgi vyrauja tokios bendrinės temos. Dar turime skyrius apie Tautinės Sąjungos darbus, apie spaudą ir apie lietuvaites.

Bendrines temas, žinoma, galės įvairiomis progomis pakartoti laikraščiai. Jiems visada trūksta medžiagos, dėl to gal ir malonu bus persispausdinti iš knygos gatavą vedamąjį motinos ar tėvo dienos proga, arba Vasario šešioliktosios, arba Klaipėdos atvadavimo... Šiaip visuomenė gal pasirankios sau įsiminti šen ten sublizgantį aforizmą.

Kitas dalykas — ateitis, istorija, tas knygos išlikimas, jos svoris mūsų rašto ir kultūros istorijoje. Storos ir plonos knygos leidžiamos vis su kokia nors misija, su uždaviniu, kurį knyga turi atlikti. Be abejo, kartais iš šalies gana sunku tiksliau atspėti knygos misiją. Visada gali suklysti, ko ta knyga siekiama, ypač jei dar knyga didelė, taigi ir uždavinį turėtų būti užsimojusi atlikti didelį. Šiaip sau, be jokio uždavinio, knygos neleidžiamos, nes per daug kainuoja jų išleidimas.

Spėtume, kad E. Čekienės uždavinys yra daugiausia pamokyti skaitytojus lietuviško patriotizmo, lietuvybės išlaikymo, palenkti į žavėjimąsi lietuvybe, lietuviška veikla. Taigi tikslas svarbus, Tik gal abejotina, ar pamokymai yra pati tinkamiausia priemonė didžių tikslų siekti.

K. Abr. (E. L.)

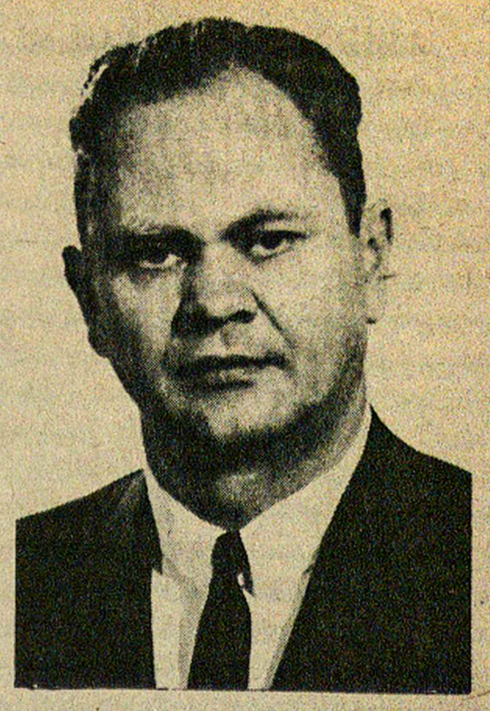

Dr. G. Balukas, JAV ir Kanados dainų šventės komiteto pirm.

APGINTA DISERTACIJA

Vilniaus Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute mokslų daktaro disertaciją apgynė M. Šuminas.

Daktaras M. Šuminas išbandė dvylika priešvėžinių preparatų ir rado, kad lofenalis yra tinkamas gydymui ir jau taikomas klinikinėje praktikoje. Už tų tyrimų išvadas jam ir buvo suteiktas mokslų daktaro laipsnis.

LAIMĖJO LIETUVĖS

Sao Paulo, Brazilijoje, įvykusiame pasaulio moterų krepšinio čempionate sovietų kamanda iškovojo pirmą vietą. Aukso medalius laimėjo vilnietės Larisa Vinčaitė ir A. Jankūnaitė.

Juodame vidurvasario nakties danguje kabo didžiulis rutulys. Jo blandžioje šviesoje spindi visa įlanka, atbrėžta nuo erdvės plačiu kito kranto puslankiu. Nuo jūros šilta oro srovė neša salstelėjusį vandens žolių ir druskos kvapą. Kur-ne-kur, lyg išiškę debesiūkščiai, ant sidabrinio lygaus įlankos kūno tviska alyvos dėmės.

Raulas irklavo plačiais mostais, ir valtis šniokšdama rėžė vandenį. Nutolę uosto žiburiai susiliejo į vieną šviesos kaspiną, o už jo, lyg šūsnimis pabirusios žvaigždės, mirgėjo miesto ugnys. Raulas pasijuto tarsi tik dabar būtų grįžęs namo. Didelio vandens artumas ir dangaus erdvė kėlė ramias mintis. Jose nebuvo nei nuoskaudos, nei džiaugsmo, o labai paprastas ir aiškus supratimas, kad jis tikrai grįžo.

Tėvas sėdėjo priešais, mažutis, susitraukęs, visas pilkas mėnulio šviesoje. Raulas nebepyko ant jo. Viskas praėjo, ir atėjo laikas galvoti apie rytdieną ir pačiam spręsti, ko tau reikia ir ko nereikia.

— Suk į kairę — prie jachtklubo angaro, — staiga prabilo tėvas ir komandavo: — Atsargiai, neužplauk ant akmenų... Dar kairiau... Va taip... Kelk irklus!

Valtis čiuožtelėjo smėliu ir įsirėmė į krantą.

— Na kaip! — žvalgydamasis paklausė tėvas.

— Ar valtis! — klausimu atsakė Raulas ir pridūrė: — Gera — talpi ir lengva.

Tėvas tyliai nusijuokė.

— Palauk čia, — tarė jis, — aš greitai, — ir, mitriai užšokęs ant akmens, dingo krūmokšniuose.

...Raulas nespėjo surūkyti cigaretės, kai pasirodė tėvas. Svirduliuodamas nuo naštos, jis nerūpestingai įmetė maišą, stumtelėjo valtį, ir jie nuplaukė.

Dabar Raulas irklavo neskubėdamas, valtis sėlino tyliai ir vienodai, tolydžio toldama nuo jachtklubo angaro — gremėzdiško, niūraus ir liūdno pastato. Greta jo, mažame užutekyje, stovėjo įmantrūs laiviūkščiai, baltais stiebais susmigę į dangų. Raulo kojos rėmėsi į maišą, tačiau jo mintys buvo užimtos visai kitu — vis tuo pačiu rytojumi. Tėvas kiurksojo, panėręs galvą ant kelių. Toli, kur įlanka įsilieja į jūrą, žybčiojo vieniša ugnelė — farvaterio ženklas laivams. Staiga ant vieno laivo kažkas ėmė šaukti į megafoną, ir plonas metalinis balsas sudrumstė Raulo mintis; jis grįžtelėjo atgal ir pusbalsiu nustebo:

— Ar jau!

— Suk prie kanalo — aš ten išlipsiu, — pasakė tėvas. — Tu nuvarysi valtį vienas, o man bus arčiau nuo kanalo.

Raulas irklavo artyn prie laivų, kol įplaukė į vientisą jų šešėlį. Kažkur naktibalda radistas paleido radiją, ir mielas Klaudijo Vilos balsas siūbavo ir plito po visą įlanką. Bet štai valtis išniro į šviesą, ir kairėje nutvisko palša vandens juosta. Raulas pažvelgė pro petį. Tai buvo kanalo pradžia.

— Kur lipsi!

— Prie antrų laiptų, — tėvas timptelėjo į save maišą.

Laiptai buvo patogūs sustoti — platūs, žemi. Raulas pripiukdė valtį šonu ir, kai tėvas užšoko ant akmenines pakopos, jis palietė maišą, norėdamas jį paduoti.

— Akmenų pridėjai, ar kurių veinių!

— Ne akmenų, o švediškų siūlų, — dalykiškai paaiškino tėvas. — Na, duok šen!

Tačiau kai jis pabandė užsimesti maišą ant nugaros, susiūbavo, paslydo ir vos pats neįvirto į vandenį.

Raulas pažvelgė tėvui į veidą, apimtas nesmagaus jausmo: dabar jis jam pasirodė dar labiau susenęs, menkas, visas kažkoks ne toks — lyg skolintas.

— Nenunesi.

— Kodėl nenunešiu! — tėvas trypčiojo, padais ieškodamas vietos, kur ne taip slidu.

— Lipk į valtį, — pasakė Raulas. — Aš nunešiu.

Tėvas patylėjo, paskui šyptelėjo:

— Susipratai!..

— Susipratai! — pakartojo Raulas. — Ot užsispirsiu, ir baigsi tu tuos darbelius. Padėk maišą ir pasitrauk... Laikyk valtį.

* * *

Raulas ėjo uosto gatve. Už pinučių tvoros plytėjo išsikėtojusi įlanka, o dar toliau, už nerijos iškyšulio, mėnulio apšviesta, tįsojo jūra — jėgos pertekusi, rami ir išdidi. Buvo šilta, šviesu nuo žibintų ir mėnulio, ir Raulas neskubėdamas žingsniavo gerai pažįstamu grindiniu, žvelgdamas pro pinučių tvorą į baltus laivų kaminus. Tai šen, tai ten šmėsteldavo reti praeiviai, bet jie netrukdė Raului.

Ir staiga krūptelėjo. Priešais išdygo du žmonės. Jie išniro iš skersgatvio, aplenkė jį ir nuėjo į priekį. Tačiau po keleto žingsnių vienas jų atsisuko ir šūktelėjo:

— Ei, eikš čia!

Raulas pasislinko truputį į priekį ir sustojo. Tai buvo uniformuoti vyrai. Tada jie patys priėjo.

— Ką nešį! — paklausė vienas.

— Ungurius. — Raulo akis užliejo pilkuma.

— Unguriai! — pakartojo abu iš karto.

Raulas siūbavo kaip girtas, šluostė veidą ir žiūrėjo į uniformuotus vyrus. Netikėtai pro jų tarpą jis pamatė skubančią pilką mažo žmogučio figūrą ir suriko:

— Tėvai!

Žmogutis stabtelėjo ir tuoj pat smuko į tarpuvartę.

Raulas sudejavo, viskas aplink aptemo, galvės šviesos ir uniformuoti vyrai iškrypo, suspinduliavo, ir jis vėl perbraukė delnais akis.

— Parodyk, — pasakė vienas.

— Ne... Negalima... Imkit visą maišą, — ir nuleido nešulį ant grindinio. — Paleiskite, — pasakė tyliai, — Vyrai! — pratarė staiga skardesniu balsu ir, akies mirksniu išgriebęs iš švarko vidinės kišenės pluoštą pinigų, įbruko arčiausiai stovinčiam į kišenę. — Tai mano uždirbti pinigai, nebijokit, vyrai. Ten gal kokie penki šimtai... Paleiskit!

Tas atšoko, ištraukė pinigus ir norėjo sviesti, bet kitas sulaikė.

— Palauk, Ignat, skyriuje atiduosi. Na, žvejy, kelk ungurius. Ir nekvailiok. Oho, žvejys!

— Na, vikriau, pilieti. Girdėjai! — pakartojo antrasis.

Raulas pakėlė maišą.

— Vyrai!..

Jis žiūrėjo į pinučių tvorą. Už jos, ant dviejų pontonų, stovėjo nuardytu antstatu laivas: didelis, dryžiais nupleišėjusiu pilvu, panašus į seną kašalotą.

Katalikai tariasi

Kanados Lietuvių katalikų centro planavimo ir parapijų komisija, vadovaujama dr. J. Sungailos, gegužės 15 d. Toronte surengė studijų dieną, kurios tema buvo lietuviškosios parapijos klausimas išeivijoje.

Studijų diena buvo pradėta kun. P. Bariaus, OFM, sukalbėta malda. Pirmąjį referatą skaitė kun. dr. F. Jucevičius: "Pagrindiniai pasikeitimai katalikų Bažnyčioje". Anot jo, su II Vat. santaryba įvyko pakitimų, kurie esminiai paliečia Bažnyčios gyvenimą, nors ir ne pačias amžinąsias tikėjimo tiesas.

Jis apsistojo daugiau ties teologiniais pasikeitimais. Dabartinėje teologijoje, kuri iš vienos pusės bando išlikti ištikima amžinajai Evangelijai, o iš kitos – surasti ryšį su mūsų laikų pasauliu, šv. Tomas nebesąs vienintėlis autoritetas.

Povatikaninė "Dievo tautos" samprata, pabrėždama daugiau bendruomeninį nei hierarchinį Bažnyčios pobūdį, pamažu naikina pasiskirstymą į valdančiųjų ir valdomųjų klases. Anksčiau pabrėžtas institucinis Bažnyčios pobūdis dabar užleidžia vietą visų tikinčiųjų misijiniam įsipareigojimui, kuris rūpinasi tiek vidiniu Bažnyčios narių bendravimu, tiek išoriniu noru užmegsti pokalbį su kitomis konfesijomis bei pasaulėžiūromis.

Labai svarbios reikšmės ateičiai turįs sąžinės bei religinės laisvės dekretas. Anot referento, Bažnyčios autoritetas lieka neklaidingas kaip ir amžinoji Evangelija, tačiau klaidinga būtų sutapatinti Bažnyčią su hierarchija bei amžinąją Evangeliją su hierarchijos pasisakymais.

Diskusijose, kurioms vadovavo kun. dr. Pr. Gaida, iš vienos pusės buvo apgailestauta, kad praktikoje popieriuje surašyti pakeitimai mažai vilčių teduoda, nes dar tebeveikia seni bažnytinės teisės įstatymai, tačiau, iš kitos pusės buvo pastebėta, kad jaučiamas tam tikras palaipsnis persimainymas, kuris esmės nepakeičia, bet kartais net gana žymiai pasireiškia savo šviežumu.

Sekantį referatą "Parapija kaip religinė bendruomenė" skaitė kun. dr. J. Gutauskas. Jis parapiją palygino su Bažnyčia, nes abiejų uždaviniai, nors ir ne tokios pat apimties, bet tie patys: religinis mokymas, pašventinimas ir dorinis auklėjimas. Dieviškoji sėkla esanti visada ta pati, bet dirva ir atmosfera nuolat keičiasi, todėl kaip Bažnyčios taip ir parapijos veiklos metodai turi keistis pagal laiko aplinkybes.

Pasaulis dabar esąs desakralizuotas, tad lietuviškoji išeivijos parapija atsiduria dviguboje diasporoje: katalikybės ir lietuvybės atžvilgiu. Abejose šiose srityse statomi didžiuliai reikalavimai parapijai.

Referentas ypatingai pabrėžė ir apsistojo ties mokymo darbu, kuris turi būti atliekamas be kompromisų esminiuose dalykuose, bet turi derintis ir prie gyvenamosios aplinkos, kad duotų sėkmingų rezultatų. Esą reikia saugotis teoretinės kalbos apie Dievą, visiškai atitrauktos nuo žmogaus gyvenimo, o iš kitos pusės, reikia nesutapatinti vienos kurios socialinės ar politinės žmonių padėties su Kristaus Evangelija.

Diskusijose, kurioms vadovavo kun. P. Barius, OFM, buvo pasisakyta, kad lietuvių parapijose dažnai trūksta krikščioniškos bendruomeninės dvasios, nes kunigai per daug užimti parapijos medžiaginiais rūpesčiais. Todėl buvo rekomenduota kuo daugiau parapijiečių įtraukti ton sritin.

Pamoksluose esą pasigendama šv. Rašto tiesų suprantamo mokymo bei mišių temai pritaikytų pamokslų. Lietuvių religinė spauda permažai domisi religine sritimi ir permažai informuojanti apie dabartinę Bažnyčios besikeičiančią padėtį.

Buvo pripažinta, kad lietuviai nėra reforminin-kai-fanatikai, tačiau turi rūpintis, kad netaptų muzėjininkais, nes nustos ateities kartų išeivijoje.

Trečias iš eilės referentas kun. L. Zaremba, SJ, kalbėjo tema: "Kai kurios liturginės reformos problemos". Pastebėjęs, kad žmones reformų atžvilgiu galima skirstyti į pagrindines tris pakraipas: antireformininkų, kraštutinių reformininkų ir vidurio žmonių, apsistojo ties kraštutinumais.

Esą, į kraštutinumus dažniausia metasi tie žmonės, kurie mažiausia apie tą reikalą nusimano. Du daugiausia žmonių dėmesį atkreipę pakitimai liturgijoje tai altoriaus atsukimas į žmones ir savos kalbos įvedimas. Pasak jo, altoriaus atsukimas geras dalykas, tačiau tabernakulio klausimas ir dabar dar nėra išspręstas. Savos kalbos įvedimas – visai natūralus ir būtinas reiškinys, bet apgailėtinas lietuviškųjų liturginių vadovybių užsispyrimas neapvalyti ir nepagražinti lietuviškos liturginės kalbos.

Esą, net ir popiežius duoda savo enciklikas teologams, o paskui literatams ištaisyti ir nebrauko kalbininkų ištaisytos kalbos, kai tuo tarpu viena lietuviškoji komisija nubraukė visus kalbininko pataisymus, palikdama tik pažymėjimą, kad kalbą taisęs toks ir toks kalbininkas.

Taipgi buvo užsiminta apie liturginės muzikos problemą, nes lietuvių kalbai gregorinė muzika netinkanti ir neišreiškianti tos kalbos dvasios. Jo nuomone, sekmadieninės mišios šeštadieniais lietuvių tarpe neįvestinos, nes dar daugiau išretins ir taip negausiai susirenkančiųjų būrius.

Buvo apgailestauta, kad lietuviai dar neturi naujų sakramentų teikimo tekstų bei brevijoriaus sava kalba. Lietuviškas brevijorius būtų labai naudingas maldų šaltinis ne tik kunigams, bet ir visiems tikintiesiems. *(bus daugiau)*

SPALVINGOJI LIETUVA *

PATRIMPAS PRIE ŽIRGŪNĖS UPĖS

Apie senovės baltų akmens figūras, rastas prūsų gyventoje zemėje, 1927 m. išsamų straipsnį yra paskelbęs vokiečių mokslininkas La Baume (La Baume: Bildsteine des frueher Mittelalters aus Ost-und West preussen. Blaetter fuer Deutsche Vorgeschichte, Herausgeber La Baume, Danzig 1927, Heft 5). Penkios iš trylikos jo aprašytųjų figūrų tuo metu buvo Dancigo West-preussisches Provinzial-Museum nuosavybėje. Keturios iš jų ir dabar tebėra Gdanske: stovi šalia archeologijos muziejaus pastato prie Pobrzeže Gdanskie bulvaro. Penktoji dingo Antrojo pasaulinio karo metu. Tai „Patrimpas" nuo miesto prie Žirgūnės upės, prūsų Pamedės (Pomezanijos) provincijoje (vokiečių laikais Christburg Kr. Stuhm, dabar — Dzierzgon, pow. Sztum, Gdansko, vaivadystė, Lenkija).

Nors nėra pakankamo pagrindo tvirtinti, kad ją bus išsivežę besitraukdami į vakarus vokiečiai, vis dėlto kyla pagunda kreiptis į lietuvius, gyvenančius Vokietijoje arba į tuos, kuriems tenka ten pakeliauti, su užklausimu, ar neužtiko ten, gal būt, kokiuose „privačiuose rinkiniuose" ar kur kitur, šio reikšmingo lietuviams — jau pustrečio šimtmečio senovės baltų dievo Patrimpo vardu vadinamo — akmens paminklo.

Pateikiu šios figūros aprašymą pagal La Baume.

118 cm aukščio ir apie 40 cm pločio granito blokas. Nereguliariai apvali galva su matomom akių duobutėm ir burna. Galvą nuo liemens skiria žiedo pavidalo vaga. Dešinė ranka krūtinės lygyje laiko geriamąjį ragą, kairė ranka beveik neatpažįstama. Kiek žemiau, iš kairės pusės matyti įstrižoje padėtyje kalavijas su trumpa apatine skersine ir trikampe arba pusiau apvalios formos rankena.

Figūra „buvo rasta bestovinti ant kalvos" prie Christburgo. Vėliau, statant Christburgo vienuolyną (po 1720 m.), įmūryta šiaurinėje vienuolyno pusėje kaip kertinis akmuo ir prūsų dievo Patrimpo („Potrimpus") vardu vaizdavusi Christburgo herbą. 1896 m. buvo padovanota Dancigo muziejui.

Šios ir kitų baltų grupės akmens figūrų laiko pozicijos nustatymui daugiausia užsitarnavęs 19 a. vokiečių mokslininkas Weigel. Jis pirmasis nurodęs, kad kalavijai, vaizduojami prie kelių Prūsijos figūrų, savo rankenos ir apatinio skersinio forma pilnai atitinka vikingų laikų geležies kalavijus (800 m. po Kristaus) ir dėl to tos figūros turinčios priklausyti ankstesniems arba vėlesniems viduramžiams.

La Baume's nuomone, figūros nevaizduojančios dievaičių. Nors Patrimpas yra prūsų dievo vardas, tai vis dėlto jis dar neteikiąs pagrindo spręsti apie pirmine akmens prasmę, kadangi vardas tas galėjęs būti jam duotas po 1720 m.

Pažymėtina, jog Kwidzyno miesto pilies muziejuje Lenkijoje yra Christburgo „Patrimpo" gipso kopija.

Gdanskas, 1971 m. gegužės 19 d.

Algirdas Malijauskas
(E. L.)

SENI VADOVĖLIAI

Lietuvoje taupomas popierius vadovėlių sąskaita. Mokiniams parūpinami ne nauji, bet jau vartoti vadovėliai.

Iš pamokslaujančio straipsnio Tiesoje matyti, kad mokinių tėvai stengiasi savo vaikams išrūpinti naujus vadovėlius, o mokytojai ir knygynai raginami žiūrėti, kad iki mokslo metų pabaigos rugsėjo mėn. visi mokiniai būtų aprūpinti vadovėliais.

Susidaro įspūdis, kad mokinių aprūpinimas vadovėliais šlubuoja ne tik dėl popieriaus stokos, bet ir dėl kasdieniškos sovietiškos netvarkos.

PRIEŠ 50 METŲ

P. LELIS

Darbo valandos buvo gana ilgos, reikėjo dirbti 9 val. su dviejų valandų pietų pertrauka. Bet mudu išvažiuodavom dažnai į parodos aikštę ir vis užtrukdavom po puse dienos, neva tikrindami montavimą, faktinai pasėdėdavom kavinėse. Žadėtą atlyginimą man pakėlė tik po dviejų mėnesių. Dabar gavau 1500 fr., bet buvau nepatenkintas, nes pasiteiravęs kitose statybos kompanijose, sužinojau, kad už tokį pat darbą moka 2000 fr. Pietų pertraukų metu susiradau kitą kompaniją, kuri mokėjo didesnį atlyginimą ir susitariau pradėti ten dirbti, bet niekam nesakiau, kad noriu išeiti.

Dabar, šiek tiek prasigyvenęs, persikėliau į geresnį butą, nusipirkau naujus rūbus ir galėjau parvažiuoti paviešėti į Lietuvą. Vakarais susitinku draugus, pasėdžiu kavinėse, nueinam į operą, Folies Bergere, Casino de Paris ir dar kitur... Edvardas sunkiai vertėsi, tai paskolinau jam pinigų, kol susiras darbą. Steponas labai blogai atrodė, bet jis dėl skolos vengė mane susitikti. Skorubskis berods, jau buvo grįžęs į Lietuvą. Paprašiau Tournemine duoti man dvi savaites atostogų parvažiuoti į Lietuvą. Maniau, kad gausiu apmokamas, bet jis sutiko tik su neapmokamom atostogom. Pasakiau jam "au revoir" ir išvažiavau Lietuvon.

VĖL TĖVYNĖJE

Grįžęs Lietuvon nebesustojau Kaune, bet važiavau tiesiai į tėviškę Panevėžio apskr. Paviešėjęs pas tėvus Skaisgirio k., nuvažiavau pas seserį Banionienę, kuri man siuntė pinigus Prancūzijon. Ji su vyru mokytojavo Raguvėlės pradžios mokykloje, kuri buvo Komaro dvare.

Mokyklos vedėjas Banionis buvo labai judrus ir aktyvus. Jis vadovavo Šaulių būriui ir kitoms tautinėms organizacijoms. Su Komaru palaikė gerus santykius, nes jis padėjo tvarkyti mokyklos ūkį. Komaras užkvietė mus vakarienei, kur be jo šeimos radom dar porą bajorų ir ten vėšinčias dvi prancūzes. Visi kalbėjom prancūziškai. Jie klausinėjo mane apie gyvenimą Prancūzijoje, bet Komaras visą laiką kalbėjo apie mokyklos ūkio reikalus su Banioniu lietuviškai.

Panevėžio apskrities valdyba ir tarnautojai 1938 m. Pirmas dešinėje – P. Lelis

Komaras, apie 60 metų amžiaus, atrodė aristokratiškai. Jaunas būdamas tarnavo su caru viename pulke ir buvo su juo susidraugavęs. Tapęs kamergeriu, gyveno caro rūmuose ir draugavo su Montenegro kunigaikštytėm – jos buvo freilinos, o Jugoslavijos karalius Aleksandras Karageorgiejevič, kuris 1934 m. buvo užmuštas Marselyje, esą buvęs jo sūnus.

Komaro dvaras su puikiais rūmais, kaip pavyzdingai vedamas, buvo paliktas nedalintas. Mačiau kaip jis moka savo darbininkams už darbą, kas man priminė baudžiavos laikus. Buvo baigiamas bulvių ir burokų kasimas. Ilgos eilės, daugiausia moterų slenka atkišusios delnus, o jis, pasiėmęs iš kišenės saują pinigų, kiekvienai padeda ant delno sidabrinį litą. Toliau stovintis sūnus prideda vyrams dar po puse lito. Jis man sako, kad toks betarpinis apmokėjimo būdas yra praktiškiausias. Baigiantis mano atostogoms, jis savo mašina sūnui vairuojant – nuvežė mane į Panevėžį, kur jie irgi turėjo reikalų.

Komaras mirė prieš karą, o jo sūnus atsidėkojo Lietuvai išdavimu. Tapęs lenkų partizanų dalinio vadu (PAK) Vilniuje 1944 m., jis kovojo prieš Plechavičiaus lietuviškus dalinius.

Mano sesuo, išbuvusi Sibire 16 metų, tebegyvena Panevėžyje, o jos vyras rusų sušaudytas Vokietijoj 1945 m.

Atvykęs į Kauną, Laisvės Alėjoj netikėtai susitinku paryžietį Jurgį Karužą. Jis jau metus tarnauja Kelių valdyboje inžinierium ir klausia, kur aš dirbu. Pasisakiau, kad turiu tarnybą Paryžiuje, esu atvykęs atostogų, o rytoj išvažiuoju. Jis sako: "Tu durnas, čia yra tiek tarnybų, o tu ten bastysies svetimam krašte. Eik tuoj pas Vileišį ir jis tau duos geresnę tarnybą, negu ten turi".

Pagalvojau, bepigu jam taip kalbėti, kai turi stiprų užnugarį, bet, - aš nieko nenustosiu, jei pasiteirausiu. Nuėjome į įstaigą. Jis mane supažindino su savo viršininku inž. Pr. Stanaičiu, kuris pavadavo direktorių Gabrį. Trumpai pasikalbėjus, Stanaitis nuvedė pas ministrą V. Vileišį. Ministras maloniai priėmęs, sako: "Mes džiaugiamės sulaukę jaunų lietuvių inžinierių. Seni rusų palikimo inžinieriai išeina pensijon ir mums trūksta žmonių užpildyti vietas. Dabar išeina inž. Lorentas ir nėra kam perimti Rusnės vandens kelių rajono, tai važiuokite tuoj į Rusnę ir jį dar rasite ten. Dėl kitų reikalų susitarkite su Stanaičiu!".

Išėjęs iš ministro kabineto, koridoriuje sustojęs, galvoju – ar važiuot į užkampį Rusnę, ar į Paryžių? Pagalvojęs, kad toj plieno kompanijoj irgi ne pyragai – bosas Turnemine nervuotas, laksto, rėkauja, telefonai be perstojo zirzia, visur skubi, o 9 val. darbas kasdien ... – o gi viskas eina ramiai, mandagiai, savi žmonės. Užėjęs pas Stanaitį ilgai kalbėjau ir jis man sako: "Nors jau ir priimtas, bet aš patarčiau perdaug nesusirišti su šia tarnyba, nes pasidarysi tik valdininku. Geriau tau būtų dirbti savivaldybėse, kur inžinierius turi laisvesnę praktiką, didesnį ryšį su visuomene ir daug didesnį atlyginimą". Paklausiau jo, kaip dabar padaryt, kad esu čia jau priimtas. Jis atsakė: "Tai niekis, nueisi pas Aravičių (vidaus reik. min.) ir jam pasakysi, kad aš taip patariau, o jis su Vileišiu susitars".

Paklausęs jo patarimo, nuėjau pas Aravičių. Jis irgi mane gražiai priėmė. "Gerai, kad pas mus atėjai, man Stanaitis jau pranešė. Mums labai trūksta inžinierių apskrityse. Reikia kelius pravesti, tiltus ir mokyklas statyti, o savivaldybės neturi specialistų. Dabar trijose apskrityse tuoj pat reikia inžinierių. Gali pasirinkti, kur nori. Atlyginimą mokės ministerija XII kat., o kitą pusę savivaldybės, be to, turėsi privačių darbų". Mane nustebino toks duosnumas, juk tai bus apie 1000 litų – 2500 frankų. Tai jau beveik ministro alga.

Pasisakiau, kad esu priimtas į Susisiek. ministeriją. "Žinau", nusišypsojo jis, "o ką gi pats ten veiksi Rusnėj, ar Nemuno kreiserius prižiūrėsi?... Bet nesirūpink dėl to, aš su Vileišiu susitarsiu"...

Taip atsivertė mano istorijos naujas lapas – pradėjau tarnaut vidaus reikalų ministerijoj apskrities inžinieriaus pareigose, kur praėjo 14 metų, t.y., iki 1944 m. Tarnavau penkiose apskr. savivaldybėse, iš kurių ilgesnį laiką Tauragėj 3 ir Panevėžy 7 metus. Apie darbą tose savivaldybėse esu jau rašęs "Technikos žodyje" 1970 m. Nr. 3.

Juozas Lelis

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO. KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M.ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik $7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius $1.50

636 EAST BROADWAY

SOUTH BOSTON, MASS. 02127

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, La Salle, P.Q. Tel. 366-6237

Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai prieinama kaina.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. Tel.: 366-0500 366-4203

- *TAISOME IR DAŽOME AUTO-MASINAS.*
- *ESAME SPECIALISTAI MOTORINIŲ ROGIŲ*

SAV. G. DESROCHERS

TEXACO

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q. — 601 St. Jean Road. Tel. 695-3883

ILLE BIZARD, P.Q. — 459 Cheerier Street. Tel. 626-5175

- Parduodami "SCORPION" firmos motorinės rogės.
- Atsitiktiniai ir kapitaliniai auto-mašinų remontai.
- Degalai, tepalai, padangos ir kt.
- Lengvai pasiekiama greitkeliu Nr. 40.

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

***

TEL. 366-7281

***

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

(Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

DATOS • VARDAI • ĮVYKIAI

BR. RAILA – GARBĖS NARYS

Lietuvių žurnalistų sąjungos Centro valdyba birželio 4 d. posėdyje vienbalsiai į LŽS garbės narius pakėlė Bronį Railą ir Juozą Prunskį.

1909 m. Plaučiškiuose, Rozalimo valsčiuje, gimęs Bronys Raila baigė Panevėžio gimnaziją, Kauno universitete studijavo kalbas, literatūrą ir teatrologiją, Kauno konservatorijoje muziką ir dainavimą, 1939 m. Paryžiuje baigė Aukštųjų tarptautinių mokslų institutą.

Spaudoje bendradarbiauti Bronys Raila pradėjo 1923 m. Buvo eilės leidinių – Studento, Žaizdro, Trečio Fronto, Mūsų Krašto, Lietuvos Aido, Vairo, Tėviškės, Vienybės, Nemuno, Santarvės – redakcijos nariu arba redaktoriumi, prieš antr. pas. karą buvo užsienio korespondentu, radijo redaktoriumi ir pranešėju.

Išeivijoje ypač iškilo kaip publicistas-esaistas, lietuviškoje žurnalistikoje sukurdamas beveik naują, sakytume, railiškąjį publicistikos žanrą, kurį puoselėti pradėjo 1947 m. Mintyje, pradėjęs spausdinti skiltį, pavadintą "Akimirksnių kronikos", kurią "Akimirkų" vardu eilę metų spausdino Dirvoje.

Savo stiliumi, prie temos priėjimo būdu, kompozicine sąranga Bronio Railos publicistika paprastai neišsitenka grynosios žurnalistikos rėmuose ir ją dažnai jau galime vertinti kaip beletristiką. Jo žodyno, frazės ir kitų stilistinių priemonių dažnai pavydėti gali grožinės prozos rašytojai. Bronys Raila gali būti labai kandus, skaudinantis, jis, be abejo, yra akivaizdžios, o kartais ir labai subtilios ironijos meistras, tačiau jis moka būti ir labai entuziastingas, užsidegęs ir uždegantis bei įtikinantis.

Tūkstančių straipsnių ir kelerių knygų autorius Bronys Raila, be abejo, priskiriamas prie pačių iškiliausių lietuviškosios žurnalistikos meistrų.

1907 m. Žvilbučiuose, Utenos aps., gimęs Juozas Prunskis baigė Rokiškio gimnaziją, kunigų seminariją ir teologijos fakultetą Kaune, 1945 m. Vašingtone gavo bažnytinių teisių daktaro laipsnį.

1929 m. pradėjo bendradarbiauti spaudoj, 1936-39 m. buvo Dvidešimtojo Amžiaus vyr. redaktoriumi Kaune, kai dienraštis buvo vienas iš geriausiai tvarkomų Lietuvos leidinių. Nuo 1948 m. yra vienas iš Draugo redaktorių.

J. Prunskis turi ne tik akivaizdų žurnalisto talentą, bet ir ilgametį patyrimą. Jis puikiai jaučia, kas tai yra "naujiena" ir paprastai negaili pastangų ją surasti, patikrinti ir plačiai paskelbti. Reportažai, korespondencijos ir informaciniai straipsniai yra J. Prunskio žurnalistinė stiprybė, tačiau jis nesivaržo tokiuose rašiniuose duoti ir savo komentarus bei savitą interpretaciją.

Dabartinė LŽS valdyba į garbės narius pakėlė penkis žurnalistus: Joną Kardelį, Adolfą Klimą-Kelmutį, Kazį S. Karpių, Juozą Prunskį ir Bronį Railą.

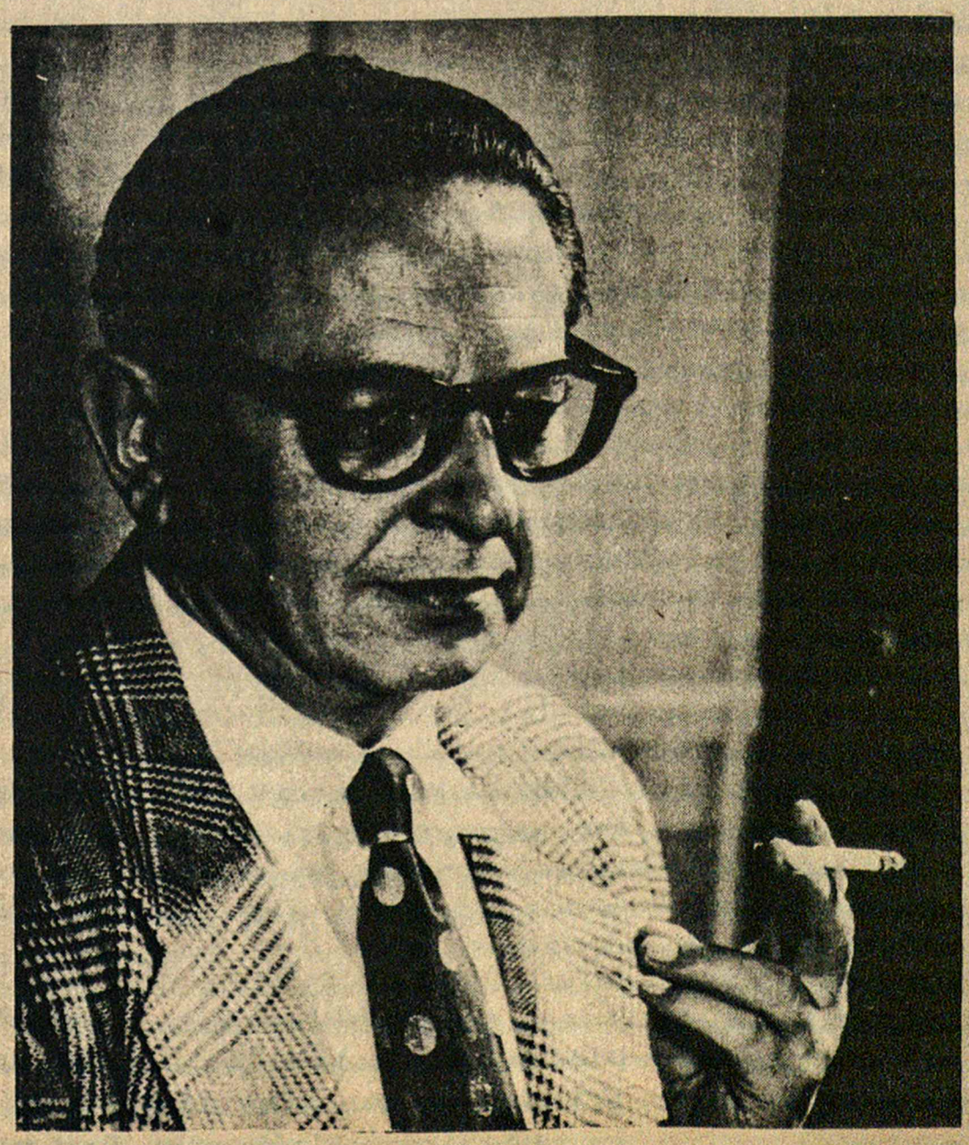

BRONYS RAILA

G. PROCŪTA OTAVOS UNIVERSITETE

Prof. dr. Antanas Ramūnas, Otavos universiteto lyginamosios pedagogijos centro direktorius ir pedagogikos fakulteto akademinis dekanas, oficialiai pranešė apie Geniaus Procutos paskyrimą profesoriauti Otavos universitete.

Genius Procuta pradės tyrinėjimo ir profesūros darbą birželio mėnesio pradžioj. Genius Procuta atvyksta iš Chicagos universiteto lyginamosios pedagogijos centro. Anksčiau jis gyveno ir studijavo Naujojoje Zelandijoje, Aucklando mieste.

G. Procuta dirbs lyginamosios pedagogikos centre, kuris buvo įsteigtas 1954 metais. Centras buvo pirmas visoje Kanadoje, kuris pradėjo tyrinėti lyginamąją pedagogiką tarpdisciplininiu metodu. Centras tuoj susilaukė tarptautinio dėmesio ir vis dar vadovauja tarptautiniam lyginamosios pedagogikos sąjudžiui, suteikdamas jam ne tik filosofinį bet ir mokslinį pagrindą.

Nuo pat centro įsteigimo dr. Antanas Ramūnas buvo jo direktorius ir vadovaujanti dvasia.

Centras turės dvylika specialistų, kurie tyrinės pasaulio pedagogines problemas ir atskirų kraštų švietimo sistemas. Centro tikslas yra

sutelkti įvairių šakų mokslininkus tarpdisciplininiam dialogui, sudaryti jiems palankias mokslinio tyrimo ir dokumentacijos sąlygas.

Centras šiuo metu turi specialistus, kurie koordinuoja Afrikos, Azijos, Kanados, Europos, Lotynų Amerikos ir JAV pedagoginių studijų ir tyrimų darbą. Šiuo metu, šalia dr. Ramūno, centras turi aštuonius mokslininkus. Taipgi yra daugelis studentų, kurie siekia magistro bei daktaro laipsnių lyginamojoje pedagogikoje. Genius Procyta atvyksta dėstyti ir tyrinėti sovietinę švietimo sistemą. Vienas iš Procutos pagrindinių darbų bus aktyvus tyrinėjimas dabartinės Lietuvos švietimo problemų.

Lyginamosios pedagogikos centras praeitą vasarą susilaukė pasaulinio dėmesio. Centro direktoriaus dr. Ramūno pastangomis rugpiūčio 17-21 dienomis buvo sušauktas pirmasis pasaulinis lyginamosios pedagogikos kongresas. Kongrese dalyvavo 400 pedagogikos ir švietimo atstovų bei specialistų iš 82 pasaulio kraštų, įskaitant raudonąją Kiniją ir Sovietų Sąjungą. Kongresas buvo Unesco ir Kanados federalinės valdžios remiamas ir skatinamas. Profesorius Ramūnas kongreso paskutiniame posėdyje skaitė uždaramąją ir susumuojančią paskaitą: "Comparative Education ir Teacher Development". Paskaita buvo labai entuziastingai priimta.

Otavos universiteto centras yra šiuo metu visų lyginamosios pedagogikos draugijų koordinacinis centras. Su G. Procutos paskyrimu Otavos universitetas stiprina jėgas ir toliau tęsia senai pradėtas Lietuvos pedagogikos studijas.

J. A. Račk.

PAIEŠKOJIMAS

Giminės Lietuvoje ieško Antano Pilibaičio, Antano senaus, gimusio 1923 m. Kretingos aps., Darbėnų valsč., Grūšlaukės bažnytkaimyje. Apie 1962 m. jis gyvenęs Vancouveryje.

A. Pilibaitis arba žinantieji jo adresą prašomi pranešti NL redakcijai.

Hamiltono Valančiaus mokyklos dešimtokai įteikia dovaną mokyklos vedėjui. A. Juraičio nuotraukoje iš kairės: pirmąja baigusi Danguolė Juozapavičiūtė, Saulius Antanaitis, ved. J. Mikšys, Dalia Milerytė, ap. pirm. K. Mileris, mokyt. A. Mikalauskas.

hamilton

SLA GEGUŽINĖ

SLA 72 kuopos gegužinė įvyks liepos 25 d. A. Padalskio sodyboje, 158 Willon gatvėje, Paris, Ont. Šįmet gegužinė yra sujungta su Simo Kudirkos vardu.

SLA 72 kuopa Simo Kudirkos vardu į Kanados Lietuvių fondą įmokės 100 dol. įnašą. Tam tikslui ruošiama loterija, kurios bilietai jau platinami. Malonu, kad tokiam tikslui ne vienas tautietis mielai nuperka ir didesnį bilietų skaičių. Toks nuoširdumas yra nemaža paskata ir rengėjams.

Programą gegužinėj išpildys Rožytės Vass vadovaujama jaunimo grupė Lithuettes.

Gegužinės vieta pasiekiama iš Hamiltono, važiuojant 2-ju keliu. Perkirtus 5-tą kelią, važiuojama dar pusantros mylios, kur sukama į kairę. Po pusės mylios jau matoma A. Padalskio sodyba, kur plevėsuos lietuviška trispalvė.

A. Padalskio vasarvietėje yra maudymosi baseinas, žaidimų aikštelės vaikam ir kiti patogumai, kuriais gegužinės dalyviai galės nemokamai naudotis. Esant blogam orui, A. Padalskis gegužinei užleis savo gyvenamąsias patalpas.

SLA 72 kuopa visus kviečia gegužinėje dalyvauti ir prisidėti prie Simo Kudirkos vardo įnašo Kanados lietuvių fondan.

AUKURIEČIAI DIRBA

Vasaros kaitros žmones išvargina, todėl, kas gali vyksta į gamtą. Tačiau ne visi turi tos laimės. Štai, Hamiltono dramos grupė Aukuras birželio 26 d. susirinko Algio ir Mildos Trumpickų namuose ir pradėjo repetuoti naują veikalą.

Šį kartą Aukuras pasirinko Jurgio Jankaus trijų veiksmų dramą "Audronė". Veiksmai vyksta nepriklausomoje Lietuvoje prie Nemuno. Čia apstu gražiosios kaimo idilijos, nors netrūksta ir skaudaus tragizmo. Pasirodo žvejai, kaimo vyrai, merginos, svetimšalis pirklys, senesni ir jaunesni žmonės. Veikalo autorius sugebėjo pagauti žiūrovo dėmesį nuo pat pradžios ir jį išlaikyti iki galo.

Svarbesniems rolėms parinkti patyrę aktoriai Žilvitienė, L. Verbickaitė, Juodelė, Ulbinas ir kt. Yra ir jaunesnių aktorių. Apie vaidinimą nieko negalima pasakyti, nes tai buvo beveik pirmas skaitymas. Dar aktoriams reikės praleisti daug valandų, kol įsijaus į vaizduojamus asmenis, kol sukurs jų charakterį.

Kol mes kepinsimės saulutėje, puškinsimės paplūdimiuose ar būsime išvykę į tolimus kraštus,

(keliama į 12 psl.)

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALOZA

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA	IMA
5½% už depozitus	8% už asm. paskolas
6% už šėrus (numatoma)	
6½% už 1 m. term. dep.	8½% už mortgičius
7% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:		Mokame už:	
pirmadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	depozitus	5%
antradieniais	9.30 — 5 v. p.p.	šėrus ir sutaupas	6%
trečiadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	už vienų metų terminuotus	
ketvirtadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	indėlius	6½%
penktadieniais	9.30 — 8 v. vak.	ir virš $10.0000 – 3 metams	7%
šeštadieniais	9.00 — 1 v. p.p.	Duodame:	
Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais "Talka" uždaryta.		asmenines paskolas iš	10%
		nekiln. turto paskolas iš	8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $2.500.000.

hamilton

(atkelta iš 11 psl.)

aukuriečiai prakaituos prie "Audronės", kad rudenį kada grįšime iš atostogų, galėtų mus pasitikti su darniai užbaigta "Audronės" tragedija.

Veikalą režisuoja Aukuro vadovė Elena Kadubienė. Dekoracijas daro Algis Trumpickas.

P. Enskaitis

LIGONIAI

Gražią ir šiltą vasarą ligos vistiek nepaleidžia žmonių: ligoninės perpildytos. Ir šių eilučių autoriui tris savaites teko pasinaudoti Šv. Juozapo ligoninės patarnavimu. Pasivaikščiojimo metu buvo progos susitikti daugiau hamiltoniečių ligonių, kaip pvz., Čečkauskienę, Bieliukienę, Burdinavičių ir aplankyti kitame skyriuje Joną Steigvilą. Iki šios eilutės pasieks spaudos puslapius ligoniai jau bus apleidę ligoninę, baigę pasveikti ir gal bus įsijungę į normalų gyvenimą savo šeimose. Tik pastarajam likimo lemta tvarkytis kitaip. Jonas Steigvila jau nepirmą kartą yra ligoninėje. Jis pradėjo sirgti prieš kelis metus. Buvo nustatyta, kad tai Parkinsono liga, nuo kurios pagyti vilčių veik nėra. Ligonis tai žino, su ta mintimi jau apsipratęs ir neblogoj nuotaikoj. Po 22 metų darbo, dėl ligos įmonės buvo paleistas pensijon. Šių laikų įvairūs išradimai, gal būt, ir sergančiajam dar atneš malonių staigmenų. To tikrai linkėtina.

Zp.

NAUJAS GYDYTOJAS

Dr. Saulius Kizis iš Windsoro pradėjo dirbti gydytoju internu Hamiltono Šv. Juozapo ligoninėje. Naujasis gydytojas medicinos studijas yra baigęs Londone, Ontario, universitete.

Zp

toronto

POKALBIS TRAUKINYJE

Požeminiam traukiniui sustojus Jane stotyje, į vagoną įlipa du vyrai. Jiedu kalbasi lietuviškai ir dalinasi prasidėjusios vasaros įspūdžiais. Saulėje įdegęs, nurudavusiu veidu vyras pasakoja kaip įdomiai jie su šeima praleidę pereito sekmadienio popietę. Tuojau po pamaldų jie pasiėmę užkandžių, šaltų gėrimų, visi susikrausté į mašiną ir nuvažiavę į užmiestyje esančias lietuviškas kapines. Tai buvęs kaip ir piknikas saulėtame gamtos prieglosbtyje. Nors nežinia ką vaizduojąs keistos išvaizdos paminklas neatkreipęs jo dėmesio, bet pati vieta esanti įdomi ir lankytina. Tuo labiau, kad ten jis atradęs dailiai išrikiuotus, dažnu atveju puošnius paminklus, ant kurių buvę nemažai pažįstamų vardų.

Stebėdamas antkapius, kai kuriais atvejais tikrus meno kūrinius, skaitydamas juose pavardes ir amžiaus datas, jis giliai susimąstęs apie tykųjį netolimos praeities pasaulį. Jis prisiminęs ir patį praeities pasaulio įkūrėją kun. P. Ažubalį. Kiek ten buvę įdėta sumanumo, kiek pastangų, tą vietą įsigijant, ją ruošiant, ją taip gražiai ištaisant. Jis esąs tikras, kad darbštusis dvasiškis yra pilnai užsitarnavęs mūsų visuomenės pagarbos ir neabejotino įvertinimo. Jeigu ne Šv. Jono parapijos klebonas, kas iš mūsų dabar bebūtų? Būtume išsibarstę po visus Toronto priemiesčius, net nebežinodami kur eiti aplankyti savo netektų artimųjų.

Antrasis, šviesia eilute apsirengęs ir labai platų, vėliausios mados kaklaraištį užsirišęs tėvynaitis klausia kapinėmis besigėrinčio bičiulio, ar jis nieko nežinąs apie Chicagos Kazimerines kapines.

Saulėje įdegęs vyriškis prisipažįsta, kad jis žinąs apie Kazimerines tik iš spaudos ir tai vis esą blogos naujienos. Ypač jam buvę keista, paskaičius spaudoje pačių lietuvių kunigų ir net paties vyskupo pasirašytą pareiškimą, kuriame pasisakoma prieš bendrus savų tautiečių norus. Dėl to esą labai skaudu, kad patiems lietuviams įkūrus amžino poilsio vietą, dabar patys nebeturi teisės save padoriai palaidoti. Žinoma, su mūsų, torontiškėmis kapinėmis nieko panašaus negali būti ir nebus, nes jis pats pereitą savaitę skaitęs klebono pareiškimą Tėv. Žiburiuose. Ten buvę perdėm užtikrinta apie kapinių lietuviškumą ir neliečiamą nuosavybę.

Plataus kaklaraiščio savininkas šypteli ir, pusiau atsigrįždamas į savo bendrakeleivį, pasiklausia, ar anas taip ir patikėjęs laikraštyje skaityta žinute? Jis sako, kad tas pareiškimas kaip tik ir esanti pirmoji kregždė, nešanti susirūpinimą keliančią naujieną. Tas kaip tik ir parodo, kad su mūsų kapinėmis nebesa viskas tvarkoje, jeigu reikalinga apie jas ką nors rašyti, primygtinai tvirtinti lietuviškas kapines esančias tikrai lietuviškom. Tai lyg savotiškas parodoksas, kuris primena jam pereitą pavasarį spaudoje pasirodžiusią žinią apie Šv. Jono parapijos panaikinimą mieste ir jos iškėlimą į užmiestį, kur beveik nėra lietuvių. Toji žinia buvo griežčiausiai ir pakartotinai paneigta Tėv. Žiburiuose, net vyskupo autoritetu pavadinant "nonsense". Ir keisčiausia, kad, praėjus trim savaitėm, didžiosios pavasario šventės, Velykų proga, viešai iš sakyklos ir Tėv. Žiburiuo-

LASALLE AUTOMOBILE INC.
BRONX PARK GARAGE
7635, boul. LASALLE
366-7818
* * *
Tel. 365-3364
- DEMON
- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION DODGE

- išorės taisymas
- dažymas
- ratų derinimas
- kiti remontai

De La Verendrye Blvd.
LASALLE, QUÉBEC
LAURENT DAIGNEAULT
Président

OLIMPIA SF
raš. mašinėlė su lietuviškais rašmenimis – tik $69.50.

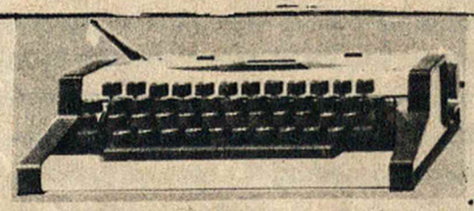

Elektrinės lietuviškos mašinėlės, skaičiavimo mašinos, kompiuteriai ir kt. Labai laukiamos Lietuvoje ir čia.
Platesnių informacijų teirautis –

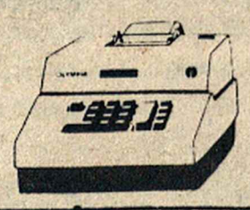

SPARTA
J. L. Ciedraitis,
10 Barry Drive
E. Northport, New York 11731
Tel. (516) 757-0055

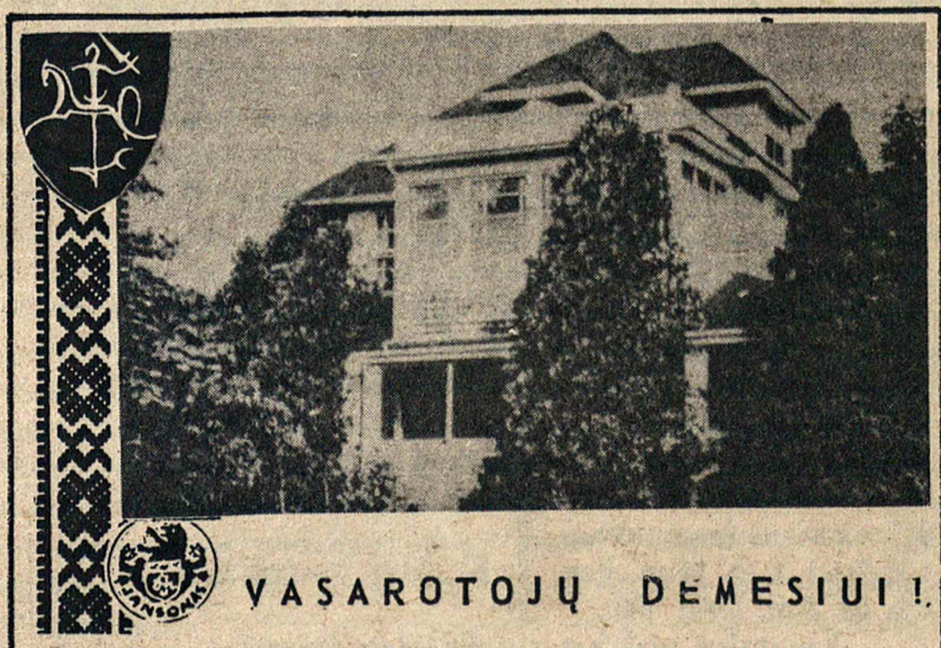

VASAROTOJŲ DĖMESIUI!

Geriausiai pailsėsit per atostogas garsiajame CAPE COD kurorte lietuviškoje Jansonų vasarvietės viloje AUDRONĖ. Atidaroma vasarojimui nuo birželio 26 d. ir jau dabar priimami užsakymai. Kreiptis: į E. Jansoną, 15 Rase-dale St., Boston, Mass. 02124, tel. 288-5999 USA, o nuo birželio 22 d. tiesiai į vilą Audronė – Mrs. Marija Jansonas, Osterville Cape Cod, Mass 02655, USA.
Visi maloniai kviečiami ir laukiami.

AUDRONĖ
87 East Bay Rd. OSTERVILLE Cape Cod Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

Linksma buvo praeitųjų metų Haniltono SLA kuopos gegužinėje

se paskelbta, kad, esą, jau šešeri metai kaip rūpinamasi parapijos iškėlimu. Dar šią vasarą būsią pradėti naujos bažnyčios statybos darbai. Dėl to plataus kaklaraiščio savininkas apie kapinių lietuviškumą esąs skeptiškai nusiteikęs. Žinoma, ko nors priešingo jis labai nenorėtų, tuo labiau čikagiškų pikietų ir viešų demonstracijų.

S. Pranckūnas

SPYGLIAI IR DYGLIAI SPRINGHURSTE

Prisiminęs praėjusį rudenį Nepriklausomoje aprašytas linksmybes Springhursto ar, kaip žmonės labiau vadina, Vasagos lietuviškoje vasarvietėje, iš vasarą ištuštėjusio didmiesčio skubėjau tenai, kur moterų figūros dailios ir tedengtos vos pastebimais bikiniais bei matomi neišpasakytai įdomūs žmonės ir daiktai.

Nors saulė švietė skaisčiai ir įlankos vanduo jau deramai apšilęs, sutikti vasarotojai nebuvo linksmi. Štai, uolus Lietuvių fondo išmaldininkas dar dabar papykęs, kam jį, amerikietiškos išvaizdos, šiaudine skrybėle, šviesia eilute apsirengęs, lietuviškai kalbąs vyras Tautos fondo veikėju paskelbęs. Bankelio vedėjas tebeieškojo piktos valios žmonių, kurie kėsinasi jį pakeisti bankelio raštininke – skoningai apsirengusia ponia. Savanoris kūrėjas negalėjo atleisti šiaudiniam ponui už pasendinimą keleriais metais.

Inžinierius uždusęs tebeieškojo savo penktojo vaikučio. "Bičiuli", - sakau, -"juk visi keturi čia". "Laikraštyj rašė, kad turiu penkis, tai tiek turi ir būti. Spausdintas žodis nemeluoja", - dar neatsipūtęs inžinierius nulėkė paežere.

Ką čia man su tais nepatenkintaisiais, ėjau išilgai paplūdymio akimis ganydamas dailių figūrų gražias ponias. Matyt, nebuvo tikusi diena, teteko pasigerėti jaunos gydytojos, panelės su vyru, išskirtinais gabumais. O jie man, vos raštingam, labai nuostabūs.

Buvau besutinkąs ir tą amerikietiškos išvaizdos skrybelėtą žmogų. Taikiausi pasiteirauti, kur dingo patraukliosios poniutės. Deja, dar nespėjus išsižioti, prisistatė kanadietiškos išvaizdos, baltais apsiaustais dėvį vyrai ir šiaudinės skrybėlės savininką nutempė į greitai pagelbingą automašiną.

Vieni kalbėjo, kad jisai per garsiai pradėjo dėstyti savo išmonę apie meną, kiti tivrtino, kad svetimų žmonų vyrai įskundė.

O apie Sprinhursto dyvus pasikalbėsime, susitikę požeminiame traukinyje.

Turistas

LIETUVYBĖS KELIU

Sąmoningos lietuviškos parapijos išeivijoje gyvybė yra lietuvybės gyvybė tame krašte. Tai tiesa, paremta eile istorinių faktų. Šio lietuviško sąmoningumo keliu, skelbdama Kristaus Evangeliją, ypač ėjo ir eina Šv. Jono Krikštytojo parapija Toronte. Nors ta parapija kukli, tačiau plačios ir ateitį pramatančios vizijos vedina, žingsnis po žingsnio daro savo įnašą krikščioniškon lietuvių išeivijon.

Neseniai buvo paskelbta žinia, kad ši parapija savo bažnyčią iškelia iš Toronto miesto centro į užmiestį vakaruose, besivydama į ten besikraustančius lietuvius. Dabar vėl nauja žinia: tos parapijos pastangomis įsteigtos lietuviškosios kapinės galų gale išėjo iš bendros katalikiškųjų kapinių sąjungos ir lieka nuo betkokios kitataučių įtakos. Šios kapinės – lietuviškos ekumeninės kapinės, kuriose prieglobstį randa kiekvienas šio gyvenimo kelią užbaigęs lietuvis.

Tiek apie parapiją, tiek apie kapines buvo paskleista gandų, esą, parapija jau uždaroma, o kapinės pereinančios Toronto arkivyskupijos žinion. Visi šie gandai neturi pagrindo – faktai kalba priešingai.

Naujoji Šv. Jono Kr. parapijos vieta yra visai prie pat lietuviškųjų Šv. Jono kapinių. Tik ta dalelė žemės, ant kurios stovės pati bažnyčia, priklausys Toronto arkivyskupijai. Likusioji žemė (virš 6 akrų), sykiu su lietuviškomis Šv. Jono kapinėmis, inkorporuojama atskiros lietuviškos korporacijos vardu ir nepriklausys nei Kanados bažnytinei, nei civiliniai valdžiai. Taigi, tiek parapijos, tiek kapinių atžvilgiu yra padaryta tai, ko nė viena kita Amerikos lietuvių parapija neįstengė padaryti.

Visa tai sugalvota ir įgyvendinta energingojo Šv. Jono Kr. parapijos klebono kun. Petro Ažubalio, kuris per 23 šiai parapijai vadovavimo metus visa tai pamažu ir kruopščiai suorganizavo. Pagaliau jis yra užsimojęs, pastačius naujoje vietoje Šv. Jono Kr. bažnyčią, statyti lietuvių senelių namus.

S. J.

st.catharines

BIRŽELIO ĮVYKIAI

Birželio 13 d. pranciškonų koplyčioje įvyko pamaldos už kankinius Sibire ir žuvusius už Lietuvos laisvę. Pamaldose organizacijos dalyvavo su vėliavomis. Mišias atnašavo ir pritaikytą pamokslą pasakė klebonas Juvenelis Liauba. Pamaldos užbaigtos Lietuvos himnu. Po pamaldų koplyčios salėje įvyko baisiųjų trėmimų minėjimas.

Minėjimą atidarė Bendruomenės pirmininkas J. Šarapnickas, kuris įvadiniam žody apžvelgė anų baisiųjų dienų ir naktų įvykius. Paskaitą skaitė B. Simanaitis iš Port Colborno. Prelegentas nurodė, kad rusiškasis komunizmas yra mūsų amžiaus didžiausia nelaimė, didžiausias žmonijos pažangos stabdys.

Po paskaitos Stasė Zubrickienė deklamavo Kodukienės eilėraštį "Gelbėkit" Simui Kudirkai. Montažą "Mane tėvynė šaukia" parašė Stasė Zubrickienė, o atliko Jūratė ir Viltė Zubrickaitės, pianinu palydint Sigitui Zubrickui. Programa klausytojai buvo labai patenkinti, nuoširdžiai ir ilgai plojo.

Birželio 20 d. įvyko ramovėnų gegužinė V. Bieliūno ūkyje. Malonu buvo pabūti gamtoje. Tradicinė ramovėnų iškyla įvyksta kas metai tuo pačiu laiku pas tą patį ramovėną V. Bieliūną. Programoje Stasės Zubrickienės vadovaujamos tautinių šokių grupės jaunių pasirodymas. Akordeonu grojo šokiams Sigitas Zubrickas. Vyko ekipinis ir individualus šaudymas į taikinį. Laimėjo K. Galdikas, O. Meškauskienė, A. Zosinas, A. Šetikas, A. Šukys. Šaudymui vadovavo Z. Jokubonis.

Paįvairinimui vyko užrištoms akims puodo sumušimas, kas sukėlė daug linksmo ir gražaus juoko. Pravesta loterija, su daug labai vertingų fantų.

Visi šokėjai buvo apdovanoti lietuvių kredito

(keliama į 14 psl.).

KVIEČIAME ATSILANKYTI Į CALGARY, ALBERTOJE Į PENKTĄ VAKARŲ KANADOS LIETUVIŲ SĄSKRYDĮ
Liepos 10 ir 11 dienomis

„CALGARY STAMPEDE WEEK"

savaitgalį.
VKLS DALYVAUJA:
KLB KRAŠTO VALDYBOS pirm. dr. S. ČEPAS,
WINNIPEGO 30 asmenų CHORAS ir ŠOKĖJŲ GRUPĖ,
IŠ CALGARIO ALDONA LEDERYTĖ - SOPRANAS;
SVEČIAI – DALYVIAI iš VISŲ VAKARŲ KANADOS APYLINKIŲ.

Nakvynių rezervacijų ir kitų informacijų malonėkite kreiptis į

A. P. Nevada, B-nės apyl. pirm.
4520 Varsity Dr. N. W.,
Calgary 49, Alta. Tel. 288 - 3342

Prof. dr. Karolis Lederis. VKLS komiteto pirm. Tel. 289 - 8396,
1515 Cavanaugh Pl. N. W.
Foot Hills Estate – Calgary Alta.

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS MŪRINIMO DARBAI IR VIŠOKERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.

M. Krauza
10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. – MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

Jetté & Frères
Hydro – Quebec atstovas,

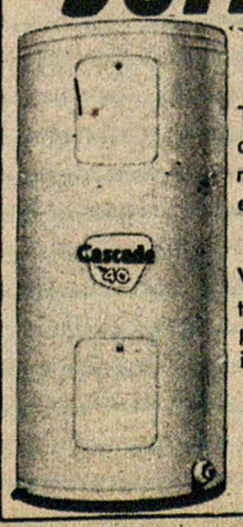

Tik 40 Cascade 60 apmokate mėnesinę elektros saskaitą.*
1.75 per mois per month 40
kuris išnuomuoja ir įrengia karšto vandens šildymą.
2.25 per mois per month 60
***
Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrengimai. Taip pat gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Veltui įkainavimas.
Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktorius.
140-2e AVENUE - 366-0330

CFMB
RADIO 1410 MONTREAL
LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Dr. E. Andrukaitis
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. V. Giriunienė
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Montreal,
Tel.: 255-3535

Dr. A.O. Jaugelienė
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.E.S.(c).
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame Street E., Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building. Suite 2001.
Tel. 866-1359.

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS
B.K. Schneider, BA, BCL
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD., W.
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Tel. 769-2941
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

st.catharines

(atkelta iš 13 psl.)

kooperatyvo Talkos gražiais paišeliais, o ramovėnų valdybos pavaišinti sumuštiniais ir kavute.

St. Catharinės Bendruomenės valdyba šiuo metu svarsto ir rūpinasi, kaip tinkamiau ir geriau pasirengti Kanados lietuvių dienai ir antrąjam Kanados jaunimo kongresui, kuris įvyks spalio 8, 9, 10, 11 dienomis. A. Š.

montreal

BŪSIMASIS MINĖJIMAS

Vasario 16 minėjimą 1972 m. numatyta ruošti sekmadienį, vasario 20 d., Plateau salėje, kurioje minėjimas vyko praeitaisiais metais.

KLB Montrealio ap. valdyba minėjimo programą galutinai nustatys rudenį.

VALDYBOS POSĖDIS

KLB Montrealio apylinkės valdybos posėdyje birželio 29 d., dalyvavo pirm. S. Piečaitienė, vicepirm. A. Norkeliūnas, R. E. Maziliauskas, sekr. R. Valinskienė, ižd. J. Šiaučiulis, renginių vadovė M. Beniušienė, jaunimo vadovė D. Kerbelytė ir įgaliotinis švietimo ir kultūros reikalams A. Kličius.

Posėdyje buvo svarstomi einamieji reikalai, didžiausią dėmesį skiriant Kanados Lietuvių dienoms, kurios 1972 metais bus rengiamos Montrealyje.

Iš valdybos iždininko J. Šiaučiulio pranešimo paaiškėjo, kad valdybos kasoje šiuo metu yra 530 dol., iš kurių KLB Krašto valdybai priklauso 70 dol. Kasos stovis iš tikrųjų yra patenkinamas ir, tur būt, geresnis, negu ilgą metų eilę Montrealyje buvo. Tai, be abejo, yra išdava energijos ir sumanumo ižd. J. Šiaučiulio, kuris tas pareigas ėjo ir praeitosios kadencijos valdyboje. Nors dabartinis kasos stovis ir yra patenkinamas, jis toli gražu nėra pakankamas, kad valdyba galėtų įgyvendinti visus Bendruomenei tenkančius uždavinius.

Kaip žinome, pagrindinės Bendruomenės pajamos yra vadinamasis solidarumo mokestis, kuris tesiekia 2 dol. per metus. Tą mokestį išrinkti bent iš daugumos Montrealio lietuvių, atrodo, jokiai valdybai iki šiol dar nepasisekė. Paprasčiausias ir, matyt, "neskausmingiausias" būdas solidarumo mokestį apmokėti yra išrašyti įgaliojimą lietuvių bankui Litui kiekvienais metais tuos du dolerius pervesti į Bendruomenės sąskaitą. Prieš dvejus metus tokių Bendruomenės narių buvo 62, o J. Šiaučiulio pastangomis šis skaičius jau padvigubėjo. Suprantama, kad ir 120 solidarumo mokesčio mokėtojų tesudaro nedidelę mažumą ir, matyt, dar reikės nemažai padirbėti, kad tokius įgaliojimus Litui išrašytų visi Bendruomenės nariai, kurie turi sąskaitas Lite.

LIETUVIAI PARODOJE

Montrealio pasaulinės parodos Terre des Hommes tautybių paviljono lietuvių skyrius vis plečiamas ir turtinamas naujais eksponatais.

KLB Montrealio ap. valdyba, lietuviškąja parodos dalimi rūpinasi, jau įsigijo kai kuriuos nuolatinio pobūdžio eksponatus, pvz., manekenus, kurie yra aprengiami tautiniais drabužiais. Numatyta palaipsniui įsigyti lėles aprengtas įvairių Lietuvos sričių tautiniais drabužiais.

Patirtis rodo, kad Bendruomenei tenka įvairiomis lietuviškomis parodomis rūpintis kiekvienais metais, kartais po kelis kartus. Todėl neišvengiama, kad ap. valdyba palaipsniui įsigytų tokius nuolatinius eksponatus ir priemones, kurios panaudojamos kiekvienoje parodoje. Manekenų nuoma yra, palyginti, aukšta, o jų iš tikrųjų reikia beveik kiekvienai parodai, kurioje lietuviai dalyvauja. Manekenai kiekvieną kartą gali būti aprengiami skirtingais tautiniais drabužiais.

Be ap. valdybos pirm. S. Piečaitienės, šių metų Terre des Hommes parodos lietuvių skyriumi rūpinosi ir eksponatus paruošė valdybos renginių vadovė M. Beniušienė ir Birutė Nagienė.

Suprantama, kad tokių parodų rengimas yra išlaidus dalykas, ypač kad neišvengiamai tenka įsigyti kai kurių nuolatinių priemonių. Tai puikiai suprato ir buvusios kadencijos P. Rudinsko pirmininkaujama valdyba, kuri jau anksčiau visom 40 lietuviškų organizacijų išsiuntinėjo raštus, prašydama, pagal išgales, lietuvių skyrių Terre des Hommes parodoje paremti lėšomis.

Džiugu, kad kai kurios organizacijos jau visiškai konkrečiai atsiliepė — Litas tam reikalui paskyrė 200 dol., Neringos jūrų šaulių kuopa 10 dol., skautų tėvų komitetas 25 dol. Aišku, kad šitos sumos susidariusių parodos išlaidų nepadengs, tad ap. valdyba pakartotinai raštu kreipiasi į visas kitas lietuviškąsias Montrealio organizacijas parodai paskirti piniginę paramą.

PADĖKA

P. M. Girdžių padėkoje, išspausdintoje NL birželio 30 d., per apsirikimą buvo praleistos pagerbimo rengėjų Teresės ir Alfonso Viskantų pavardės. Atsiprašome.

LANKĖSI MONTREALYJE

Montrealyje pereitą savaitę lankėsi Vladas Jocas iš Toronto ir Juozas Jocas iš Delhio.

PAVYKUSI EKSKURSIJA

Lito naujųjų narių ekskursija į Otavą įvyko šv. Jono dieną ir praėjo su dideliu pasisekimu. Ekskursijoje dalyvavo 85 jaunieji nariai ir 8 palydovai. Kaip ir visada, vienas autobusas išvažiavo nuo Aušros Vartų, o kitas nuo Rosemonto Lito skyriaus. Prieš išvažiuojant įvyko dviračio loterija, kurią laimėjo Irena Adamonytė.

Otavoje ekskursiją sutiko Danių šeima, kuri va-

Diplomantai K. Vilčinskas ir J. Augaitis

dovavo visą dieną nuo 10 val. iki 5 val. Buvo apžiūėti parlamento rūmai ir biblioteka, Kanados valstybinė galerija, karo muziejus, mokslo ir technologijos muziejus, Massey parkas, Sussex Rockliffe parkas, įžymiųjų valdžios atstovų būstinės ir t.t. Tokiu trumpu laiku visa tai pavyko atlikti tik dėka J. Danio, Danienės ir jų trijų dukrų pagalba, kuri buvo tikrai nepamainoma. Be jų, ekskursiją lydėjo buvę montrealiečiai Julius Jurėnas ir Bronius Ignatavičius. Jiems visiems priklauso didelė Lito ir ekskursantų padėka. Pr. R.

LIGONĖ

Reddy Memorial ligoninėje, dr. A. S. Popieraičio priežiūroje gydosi Aldona Urbanavičienė.

MOKSLO
LAIPSNIAI

Anksčiau įsigyjęs inžinieriaus diplomą, šįmet Montrealio McGill universitete biznio administracijos magistro laipsnį gavo Juozas Augaitis. Jis Bell tyrimų institute Otavoje pradeda dirbti kaip mokslinis bendradarbis.

Kęstutis Vilčinskas McGill universitete šįmet gavo elektros inžinerijos magistro laipsnį. Jaunasis magistras iš Kanados medicinos tyrinėjimų tarybos gavo stipendiją ruoštis doktoratui fiziologijos srityje. Doktoratui Kęstutis Vilčinskas ruošis McGill universitete ir Royal Victoria ligoninėje.

SĖKMINGAS
RANGOVAS

Montrealiečiams gerai pažįstamas Augustinas Kudžma su augančiu pasisekimu vadovauja savo statybos įmonei. Pastaruoju metu jis kaip rangovas atlieka plataus masto statybos darbus Kvebeko mieste.

Su šeima gyvendamas Montrealyje, Aug. Kudžma turi butą ir Kvebeko mieste, iš kurio kiekvieną savaitgalį grįžta Montrealin. Tačiau jis tikisi stambų kontraktą gauti Montrealio centre prie daugiaaukščio namo statybos.

LIETUVAITĖ
VARŽYBOSE

Kanados trečiosios fiziškai ribotų sportininkų varžybos šįmet vyko birželio 30 d. - liepos 4 d. Montrealyje, Lavalio kolegijos aikštėje.

Varžybose dalyvavo lietuvaitė iš Winnipego, 29m. amžiaus Veronika Demereckaitė, kuri varžėsi keturkovėje. 14 m. amžiaus būdama Veronika Demereckaitė buvo paralyžuota ir nuo to laiko aktyviai dalyvauja parplegikų sąjungos veikloje.

DĖKOJA
CHORISTAI

Aušros Vartų parapijos choro dalyviai taria širdingą lietuvišką ačiū visiems tiems, kurie parėmė choro kelionę į dainų šventę Chicagoje:

AV parapija 500 dol., A. Norkeliūnas 20 dol., J. Šveikauskas 10 dol., P. Adamonis 10 dol., W. Gentelman 10 dol., P. Bulka 10 dol., J. Gražys 5 dol., K. Amrasas 5 dol., R. S. 5 dol.

ATEITININKŲ
STOVYKLA

Montrealio ateitininkai Baltijoje stovyklauti pradės liepos 6 d. Stovykla truks vieną savaitę.

PADĖKA
KLEBONAMS

KLB Montrealio ap. valdyba nutarė išsiųsti padėkos raštus Aušros Vartų bažnyčios klebonui t. L. Zarembai ir Šv. Kazimiero bažnyčios klebonui kun. dr. F. Jucevičiui už Bendruomenės vardu atlaikytas gedulingas pamaldas Birželinių proga.

IŠVYKO
S. AKSTINAITĖ

Į Zuerichą, Šveicarijoje, išskrido Gintaro ansamblio narė Silvija Akstinaitė. Jaunoji keliauninkė kelias savaites atostogaus Vakarų Europoje.

DIENŲ
RUOŠA

Kaip jau buvo skelbta, aštuonioliktoji Kanados lietuvių diena 1972 metais bus ruošiama Montrealyje. Priėmus Krašto valdybos kvietimą dienas ruošti, KLB Montrealio apylinkės valdyba pradėjo paruošiamuosius organizacinius darbus.

Įgaliotinis švietimo ir kultūros reikalams Algis Kličius sutiko sudaryti specialų komitetą dienoms ruošti. Pr. Rudinskas jau sutiko komitete dalyvauti, kiti komiteto nariai bus paskelbti vėliau.

Paskutiniame ap. valdybos posėdyje buvo aptartos galimybės ir reikalavimai, kurie turės būti išpildyti, kad dienos pasisektų ir tuo pačiu sutrauktų kuo didesnį lankytojų ir svečių skaičių.

JAUNIMO
SUVAŽIAVIMAS

Gegužės pradžioje Annabergo pilyje įvyko liet. jaunimo suvažiavimas, kuriame dalyvavo per 20 jaunuolių.

A. Hermanas savo referate kalbėjo apie jaunimo nekritiškumą. Diskusijose prieita išvadų, kad jaunimas nori užsiangažuoti, tik trūksta vadų, kurie parodytų kelią.

Kun. J. H. Šulcas nurodė, kad modernioji visuomenė jaunuolį apsupa lengvo ir palaido gyvenimo vylionėmis – konsumu, seksu, svaigalais. Tad visuomenė pati esanti kalta, jei jaunuoliai pasimetę.

Vakare pilies parke vyko laužas su šokiais ir dainomis, bet daugumas tebediskutavo paskaitininkų mintis.

Paskutinę suvažiavimo dieną Vokietijos LB Jaunimo sekcijos vadovas A. Šmitas apgailestavo, kad jaunimas nesidomi bendruomene. Sekęs pokalbis jo mintis patvirtino.

Suvažiavimą organizavo VLB valdybos atstovybė prie Reino-Vestfalijos provincijos vyriausybės.

ABITURIENTAI

Loyolos gimnaziją šįmet baigė Tomas Žižys. McGill universitete studijuos inžineriją.

Šįmet gimnaziją baigusi Vida Adomonytė taip pat studijas pradės McGill universitete.

SKAUTŲ
STOVYKLA

Montrealio lietuvių skautų stovykla Baltijoje prasidės liepos 24 d. Vilkiukai stovyklaus vieną savaitę, o skautai dvi.

PRENUMERUOKIT NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ!

ŽEMĖLAPIS NEMOKAMAI

Taip, nemokamai. Tai sieninis Lietuvos žemėlapis, spausdintas keturiomis spalvomis, 24" x 20" formato.

Žemėlapyje sužymėti Lietuvos ežerai ir upės, miškai, miestai, miesteliai ir mažesnės gyvenvietės. Kiekviename lietuvio bute toks žemėlapis yra reikalingas ir būtinas, ypač ten, kur auga jauni lietuviukai -- juk jiems ne tik reikalinga, bet ir smalsu smulkiau susipažinti su savo tėvų krašto geografija.

"Nepriklausoma Lietuva" šitą spalvotą Lietuvos žemėlapį nemokamai išsiųs visiems naujiems laikraščio prenumeratoriams arba tiems, kurie suras naują NL prenumeratorių ir atsiųs prenumeratos mokestį.

Vadinasi, nemokamai gauti Lietuvos žemėlapį iš tiesų nėra sunku. Pakanka tik pakalbinti savo kaimyną laikraštį užsiprenumeruoti, atsiųsti prenumeratos mokestį, o mes bematant Jums išsiųsime žemėlapį.

Pasinaudokitė čia spausdinama anketa:

NL administracijai,
Nepriklausoma Lietuva
7722 George Street,
La Salle 690, Que.,
Canada.

Prašau man siuntineti Nepriklausomą Lietuvą šiuo adresu:

_____

_____

_____

Keturių spalvų Lietuvos žemėlapį prašau išsiųsti šiuo adresu:

_____

_____

_____

Pridedu $..... kaip 12 mėnesių prenumeratos mokestį.

Metinė NL prenumerata: Kanadoje $7.50, kitur $8.00.
Remėjo prenumerata $ 12.00.

KRONIKA

AR TU MENI?

Naują stereo ilgo grojimo lietuviškos pramoginės muzikos plokštelę išleido Liūdas Stankevičius, Montrealio lietuvių radijo programos vedėjas.

Vokalistai V. Malinauskas, D. Neimontaitė, J. Mašanauskas, L. Ablėnaitė, J. Žukauskas, K. Kaniauskaitė, E. Kuodis, N. Ščiukaitė ir R. Siparis atlieka 13 populiariu ir smagių dainų. Plokštelės aplanką piešė dail. Romas Bukauskas.

Plokštelės užsakymai siunčiami: Lithuanian Radio Programme, 1053 Cr. Albanel, Laval, Quebec, Canada. Plokštelės kaina 6 dol., persiuntimas 75 ct.

MAJ. R. V. PAUKŠTAITIS MONTREALYJE

Praeitą savaitę Kingstone ir Montrealyje tarnybos reikalais lankėsi Kanados kariuomenės majoras R. V. Paukštaitis. Ta proga jis lankėsi ir pas savo tėvus La Sallėje.

Maj. R. V. Paukštaitis tarnauja kariuomenės apmokymo štabe Winnipege.

VADOVŲ SUVAŽIAVIME

Vakarų Europos egzilų katalikų jaunimo biuro suvažiavime Muenchene dalyvavo lietuviai V. Bartusevičius, kun. V. Damijonaitis, P. Nevulis ir A. Šmitas. Be to, dalyvavo vengrų, latvių, ukrainiečių ir kroatų atstovai.

Atstovai nusiskundė, kad veikdami viešumoje, jie dažnai sutapadinami su kraštutiniais dešiniaisiais.

RIMŠOS PARODA

M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune geguzės mėn. pabaigoje atidaryta nuolatinė dailininko skulptoriaus Petro Rimšos. mirusio 1961 m., kūrybos ekspozicija. Išstatyta daugiau kaip 70 darbų.

Solistė Gina Čapkauskienė, muzikas Br. Budriūnas ir pianistė R. Apeikytė po Los Angeles lietuvių dienų koncerto birž. 20 d.

L.Š.S.T. JŪRŲ ŠAULIŲ KUOPA "NERINGA" MONTREALYJE.

Visus maloniai kviečiame į kuopos rengiamą

JAUNIMO GEGUŽINĘ.

kuri įvyks liepos 18 d. F. Skruibio vasarvietėje, POINTE FORTUNE, P. Q.

Programoje:
1. Geras orkestras su jaunimui mėgstama muzika.
2. Premijuotas šaudymas ir kiti sporto žaidimai.
3. Plaukiojimas laiveliais.
4. Turtinga loterija.
5. Bufetas.

Kuopos valdyba

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.

SAVARANKIŠKAS AGENTAS

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti QUEBEC'O ir ONTARIO provincijose

3907 A Rosemont Blvd., Montreal 408, P.Q. Tel. 722-3545

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

NIEKAS NEAPSIVILIA STEPHEN KISBERIO DOVANŲ, DAILENYBIŲ IR SENIENŲ PARDUOTUVĖJE

Nuostabus pasirinkimas: tikri rusiški samovarai, porcelanas, dekoratyvios lėkštės, medžio drožiniai, įvairūs indai, rankdarbiai, lininės staltiesės, be to – gintaras ir jo išdirbiniai...

Kisber & Co. Ltd. & Cie. Ltée.
AUCTIONEERS - ENCANTEURS
56 NOTRE DAME W.
MONTREAL
TEL. 849-1366

PAS KISBERĮ NIEKAS NEAPSIVILIA!

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. **727-3120** Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.0%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.75%
Term. ind. 1 metams	6.25%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 metams	6.75%	Investacines	nuo 9.0% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

nepriklausoma lietuva

Nepriklausoma Lietuva is published weekly by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, La Salle 690, P.Q. R.E. Maziliauskas, Editor. F.P. Paukstaitis, Bus. Manager. Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, P.Q.

Bendradarbiu ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos ir leidėjų nuomonei. Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Neišspausdinti rankraščiai autoriams grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį leidykla ir redakcija neatsako.

Metinė prenumerata Kanadoje $7.50, visur kitur $8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata $12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas:
7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q.
Tel. (514) 366 6220